

CURTEA DE APEL ORADEA
Secția penală și pentru cauze cu minori
Dosar nr. 2440/177/P/2018
Nr. operator de date cu caracter personal : 3159

DECIZIA PENALĂ NR. 350/A/2022
Ședința publică din 22 iunie 2022
Complet de judecată compus din:
Președinte: Mihail Udriou
Judecător: DDV
Judecător: ODB
Grefier: MC

Ministerul Public a fost reprezentat de procuror TD din cadrul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Oradea.

Pe rol fiind pronunțarea asupra apelului declarat de inculpatul **UID**, trimis în judecată sub acuzația comiterii infracțiunilor de amenințare, prevăzută de art. 206 alin. (1) Cod penal, violarea sediului profesional, prevăzută de art. 225 alin. (1) Cod penal și tulburarea ordinii și liniștii publice, prevăzută de art. 371 Cod penal, împotriva sentinței penale nr. 188 din 31 decembrie 2021 pronunțate de Judecătoria Aleșd în dosarul nr. 2440/177/2018.

Se constată că apelul a fost dezbătut în ședința publică din data de **15 iunie 2022**, când participanții prezenți au pus concluzii, consemnate în încheierea din acea dată, încheiere care face parte integrantă din prezenta, și când s-a stabilit termen pentru pronunțarea hotărârii pentru **22 iunie 2022**.

CURTEA DE APEL

Deliberând asupra apelului penal de față, pe baza actelor și lucrărilor de la dosar, constată următoarele:

*Prin sentința penală nr. 188/2021 pronunțată la data de 31.12.2021 de Judecătoria Aleșd, în temeiul art. 396 alin. (1) și (2) Cod procedură penală, a fost condamnat inculpatul **UID** la următoarele pedepse:*

- 3 (trei) luni închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de amenințare prevăzută de art. 206 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea art. 44 alin. (1) Cod penal;

- 3 (trei) luni închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de violarea sediului profesional, prevăzută de art. 225 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea art. 44 alin. (1) Cod penal;

- 3 (trei) luni închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de tulburarea ordinii și liniștii publice prevăzută de art. 371 Cod penal, cu aplicarea art. 44 alin. (1) Cod penal.

În baza art. 38 alin. (1) și art. 39 alin. (1) lit. b) Cod penal, s-au contopit pedepsele de câte 3 (trei) luni închisoare menționate în alineatul anterior, stabilind ca pedeapsă rezultantă pedeapsa cea mai grea de 3 (trei) luni închisoare, la care s-a adăugat un spor de o treime din celelalte pedepse, respectiv un spor de 2 (două) luni închisoare, rezultând astfel pedeapsa de 5 (cinci) luni închisoare.

În temeiul art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, cu referire la art. 83 alin. (1) Cod penal din 1969, s-a revocat suspendarea condiționată a executării pedepsei de 10 (zece) luni închisoare, pe un termen de încercare de 2 ani și 10 luni, aplicată inculpatului prin sentința penală nr. 113 din 21.10.2016 a Judecătoria Aleșd, definitivă prin decizia penală nr. 156/A/14.03.2017 a Curții de Apel Oradea, și s-a adăugat această pedeapsă la pedeapsa de 5 (cinci) luni închisoare aplicată în prezenta cauză, astfel că, în final, inculpatul urmează să execute pedeapsa rezultantă de un an și 3 luni închisoare în regim de detenție.

S-a luat act că persoana vătămată CI nu s-a constituit parte civilă în condițiile prevăzute de art. 20 alin. (2) Cod procedură penală.

S-a admis în parte acțiunea civilă formulată de partea civilă APP și a fost obligat inculpatul UID la plata sumei de 1.500 lei, reprezentând daune morale.

S-au respins restul pretențiilor ca nedovedite.

În baza art. 274 alin. (2) Cod procedură penală, a fost obligat inculpatul să plătească suma de 500 lei cu titlu de cheltuieli judiciare către stat.

Pentru a pronunța această hotărâre, instanța de fond a reținut, în esență, că, la data de 24.06.2017, în jurul orei 12,00, inculpatul UID a intrat fără drept în sediul Asociației PP, unde se desfășura ședința consiliului de administrație, și, în prezența membrilor acesteia și a președintelui asociației CI, a adus acestuia din urmă amenințări cu acte de violență și moartea, iar tuturor celor prezenți jigniri și injurii, refuzând să părăsească încăperea. Totodată, prin zgomotele și gălăgia produsă prin strigăte, respectiv loviturile cu pumnii și picioarele în ușa de acces în sediul asociației, amenințările și vorbele proferate și întregul său comportament (fiind și sub influența băuturilor alcoolice), inculpatul UID a provocat indignarea și repulsia persoanelor prezente și a celor din împrejurimi.

Referitor la fapta de amenințare, prima instanță a reținut că, la ședința Asociației PP, a existat o stare tensionată generală, participanții la ședința asociației au fost speriați de comportamentul inculpatului, fapt declarat de persoana vătămată CI și de martora CI care a arătat că inculpatul a strigat în sediul asociației „vă arăt eu vouă!”, a blocat ușa de acces în sala de ședință, unde membrii asociației au rămas blocați aprox. 30 minute, până la intervenția unor persoane din exterior, a mai relatat martora că ea, personal, a avut un moment de teamă că îi este pusă în pericol viața. Deopotrivă, martorul SA a relatat că a auzit amenințări adresate de inculpat persoanei vătămate CI, „că o să-l aranjeze”, l-a înjurat și cunoștea că inculpatul a apelat telefonic persoana vătămată în cursul nopții. În același sens, martorul SA, audiat în mod nemijlocit, a declarat că își menține declarația dată în cursul urmăririi penale, prin care confirmă susținerile persoanei vătămate în sensul că inculpatul l-a amenințat că „îi va tăia gâtul” și „va băga cuțitul în acesta când se așteaptă mai puțin”. Același martor a susținut că, la ieșirea din sediul asociației, inculpatul a lovit ușa încăperii cu pumnul și picioarele, că inculpatul este o persoană violentă verbal, dar nu manifesta un comportament violent fizic. Martorul VA a relatat că inculpatul a adresat amenințări persoanei vătămate – președintele asociației CI, inculpatul era în stare de ebrietate, sens în care i s-a solicitat să părăsească sediul asociației și a fost nevoie de intervenția organelor de poliție pentru a fi îndepărtat din sediu. Deopotrivă, martorul UT a relatat că inculpatul a avut un comportament agresiv, a amenințat persoana vătămată CI și participanții la ședința ce avea loc, probabil din cauza consumului de alcool, menționând că știa tot satul că inculpatul este o persoană violentă și agresivă. În cursul urmăririi penale, martorul a confirmat susținerile persoanei vătămate CI, relatând că a auzit discuțiile, zgomotele și a văzut gesturile produse de inculpatul UI, care, aflându-se în curtea imobilului sediu al asociației, a amenințat că îi va tăia gâtul persoanei vătămate și va băga cuțitul în acesta când se așteaptă mai puțin.

Cu privire la fapta de violare a sediului profesional, instanța de fond a reținut afirmația martorei CI, care a relatat că la ședința asociației aveau dreptul să participe doar consilierii Asociației PP; inculpatul, membru al asociației a intrat în sediul Asociației adoptând o poziție recalcitrantă și nervoasă, persoana vătămată CI l-a invitat să părăsească sediul, inculpatul s-a împotrivit, după care a fost scos afară și a blocat ușa de acces în sala de ședință. În același sens, martorul SA a relatat că inculpatul nu are dreptul să participe la deliberarea deciziilor consiliului de administrație și că, la ieșirea din sediul asociației, inculpatul a lovit ușa încăperii cu pumnul și picioarele. Martorul VA a relatat că inculpatul era în stare de ebrietate, sens în care i s-a solicitat să părăsească sediul asociației, că a fost nevoie de intervenția organelor de poliție pentru a fi îndepărtat, însă, ulterior a revenit la sediul asociației, același martor relatând că inculpatul nu avea niciun drept să participe la ședința asociației organizată la acea dată. Deopotrivă, martorul UT a relatat că inculpatului i s-a solicitat să părăsească încăperea unde se desfășura ședința asociației persoană vătămată; față de faptul că acesta nu s-a conformat, a fost apelat serviciul 112, iar inculpatul a fost îndepărtat din sediul asociației, ca urmare a intervenției organelor de poliție. Martorul UP a confirmat că inculpatului i s-a solicitat să părăsească sediul asociației, nu s-a conformat și au fost anunțate organele de poliție și îndepărtat din sala de ședință, cu ocazia respectivei ședințe inculpatul intrând abuziv în sediu.

În ceea ce privește fapta de tulburare a ordinii și liniștii publice, prima instanță a reținut că martorul VA a relatat că inculpatul a făcut scandal în curtea imobilului unde se află sediul asociației și a spus că își va da jos pantalonii și își va arăta partea din dos. Deopotrivă, martorul UT a relatat că inculpatul și-a dat jos pantalonii și a arătat partea din spate și a menționat că a auzit discuțiile, zgomotele și a văzut gesturile inculpatului. Aceleași aspecte au fost confirmate de relatările martorului UPP, în sensul că inculpatul și-a dat pantalonii jos și a expus partea din spate, gest adresat persoanei vătămate CI.

Instanța de fond a apreciat că faptele care au făcut obiectul prezentei cauze au fost comise de inculpat în stare de pluralitate intermediară, întrucât au fost săvârșite după ce inculpatul a fost condamnat la pedeapsa cu închisoarea mai mică de un an și înainte ca această pedeapsă să fie executată sau considerată ca executată.

La individualizarea judiciară a pedepselor instanța a avut în vedere atât circumstanțele reale de săvârșire a faptelor – detaliate anterior –, cât și pe cele care țin de persoana inculpatului – antecedenta penală, pe de o parte, iar, pe de altă parte, faptul că acesta nu a recunoscut și nu a regretat faptele comise.

Referitor la persoana inculpatului, s-a reținut că inculpatul UID are 45 de ani, cetățenie română, crescător de animale, studii de 10 clase, cu antecedente penale.

La stabilirea duratei pedepselor, instanța a avut în vedere și declarațiile martorilor audiați, din care a rezultat că inculpatul este cunoscut în comunitate ca persoană violentă verbal și fizic, care obișnuiește să provoace scandal. Totodată, instanța a avut în vedere gravitatea infracțiunilor, inculpatul a încălcat cele mai elementare norme de conduită socială, s-a antrenat în activități de intimidare a altor persoane și de sfidare a autorității.

Față de acestea, instanța apreciază că este necesară alegerea pedepsei închisorii dintre pedepsele alternative prevăzute de normele de incriminare a infracțiunilor.

În același timp, având în vedere faptul că funcția de exemplaritate a pedepsei va fi realizată prin executarea pedepselor în regim de detenție, dar și perioada îndelungată ce s-a scurs de la comiterea infracțiunilor, instanța a apreciat că se impune aplicarea unor pedepse cu închisoarea orientate spre minimul special prevăzut de lege.

Sub aspectul laturii civile, prima instanță a apreciat că partea civilă Asociația a făcut dovada că prin acțiunile conjugate ale inculpatului s-a adus atingere reputației Asociației PP (activitatea infracțională a inculpatului care a adus amenințări președintelui asociației și personalului persoanei juridice și fapta de violare a sediului părții civile), toate acestea fiind apte să contureze un prejudiciu de imagine adus părții civile, instituția în sine fiind prejudiciată, consecință a activității infracționale a inculpatului.

Împotriva sentinței penale mai sus arătate, în termenul legal, a declarat apel inculpatul UID, solicitând admiterea acestuia, desființarea hotărârii instanței de fond, rejudecarea cauzei și în urma rejudecării să se dispună, *în principal*, achitarea inculpatului în baza art. 16 alin. (1) lit. a) Cod procedură penală, iar, *în subsidiar*, achitarea în baza art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a Cod procedură penală.

În motivarea apelului precum și în concluziile scrise depuse în data de 20 iunie 2022 inculpatul a susținut că legea penală mai favorabilă este cea de la data emiterii rechizitoriului care este ulterioară Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018, ținând seama și de considerentele Deciziei nr. 358/2022.

Inculpatul a apreciat că în privința infracțiunii de amenințare a intervenit prescripția răspunderii penale ca efect al Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018, împlinindu-se termenul general de prescripție.

Referitor la infracțiunile de violare a sediului profesional și de tulburare a ordinii și liniștii publice inculpatul a susținut că instanța de fond nu a apreciat corect probele administrate în cauză. S-a considerat că faptele inculpatului din data de 24.06.2017, când a intrat în sediul Asociației PP și a avut un conflict verbal cu președintele asociației CI și cu ceilalți membri ai Consiliului Director al acesteia, nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor de care este acuzat inculpatul, sau nu există.

Apărarea a arătat că inculpatul a adresat unele cuvinte jignitoare persoanelor care se aflau la ședința Consiliului de Administrație, dar nu le-a amenințat cu moartea și nici cu acte de violență. Deopotrivă, s-a precizat că inculpatul are un handicap vizual grav, are nevoie de însoțitor și este o persoană cu un fizic firav, iar persoana vătămată intimată CI, pe lângă faptul că era înconjurat de alți 6-7 membri, era o persoană cu un fizic impresionant, avea o înălțime de peste 1.85 metri.

Inculpatul a considerat că martorii audiați în fața instanței de fond nu au putut confirma existența stării de teamă pentru viața și integritatea lor fizică din cauza limbajului nepotrivit al inculpatului. De asemenea, s-a arătat că martora BV a declarat că inculpatul nu a distrus bunuri, făcând doar scandal în fața barului.

S-a opinat că pătrunderea inculpatului în sediul asociației, în cadrul căreia este membru, nu poate întruni elementele constitutive ale infracțiunii de violare a sediului profesional, deoarece inculpatul avea acest drept.

Cu privire la infracțiunea de tulburare a liniștii publice, s-a mai arătat că inculpatul a fost sancționat contravențional, sancțiune pe care inculpatul nu a contestat-o, și consideră că aplicarea unei pedepse penale pentru aceeași faptă ar încălca principiul *ne bis in idem*.

Analizând actele și lucrările dosarului prin raportare la motivele de apel, cât și sub toate aspectele de fapt și de drept, potrivit dispozițiilor art. 417 alin. (2) Cod procedură penală, Curtea reține următoarele:

I. Analiza acuzației formulate de parchet cu privire la comiterea de către inculpat a infracțiunii de amenințare precum și a răspunderii penale a inculpatului pentru această infracțiune

I.1. Situația de fapt rezultată din probele administrate

Din declarațiile persoanei vătămate CI, care se coroborează cu declarațiile martorilor (...), Curtea apreciază că a fost probat faptul că în data de 24 iunie 2017, în jurul orei 12,00, inculpatul **UID** a intrat în sediul Asociației PP, unde se desfășura ședința consiliului de administrație, și a proferat amenințări la adresa președintelui asociației CI, cu exercitarea față de acesta a unor acte de violență care i-au cauzat persoanei vătămate o stare de temere.

Curtea consideră că fapta inculpatului **UID** este tipică obiectiv și subiectiv, fiind întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de amenințare prevăzute de art. 206 alin. (1) Cod penal.

În aceste condiții, Curtea apreciază că se impune a se analiza dacă în cauză a intervenit prescripția răspunderii penale a inculpatului **UID** pentru comiterea infracțiunii de amenințare.

I.2. Cu privire la natura juridică a prescripției răspunderii penale și a legii incidente

Curtea consideră că, începând cu Codul penal Carol al II-lea (1936), *opțiunea legiuitorului român a fost aceea de a concepe instituția prescripției răspunderii penale ca una de drept penal substanțial în toate componentele sale* [inclusiv termene (efectele prescripției răspunderii penale depind de împlinirea unui termen calculat în mod obiectiv, în funcție de limitele de pedeapsă prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită), cauze de încetare sau suspendare, prescripție specială].

Astfel, prescripția răspunderii penale este reglementată în ansamblul ei în Codul penal, neexistând o reglementare structurată a instituției în Codul de procedură penală, acesta din urmă făcând referire la dispunerea unei soluții de clasare, respectiv de încetare a procesului penal în cazul intervenției prescripției. Deopotrivă, trebuie avut în vedere că prescripția (inclusiv în componentele ce țin de cauzele de întrerupere) este intim legată de conceptul de *responsabilitate penală*, care implică necesitatea existenței unei legi substanțiale care să permită persoanei să prevadă consecințele acțiunilor sale, precum și aplicabilitatea deplină a principiului legalității incriminării și a sancțiunilor (*nullum crimen, nulla poena sine lege*).

Legiuitorul român a considerat că trecerea timpului produce efecte de drept penal substanțial fie asupra răspunderii penale (prescripția răspunderii penale), fie asupra executării pedepsei (prescripția executării pedepsei), care relevă inutilitatea exercitării de către stat a funcției represive consecutiv comiterii unei infracțiuni, făcând astfel să înceteze raportul penal de conflict.

În acest sens, în Decizia Curții Constituționale nr. 443/2017, s-a arătat că „printre principiile care guvernează răspunderea penală prezintă relevanță și cel al prescriptibilității răspunderii penale. Potrivit acestuia din urmă, dreptul statului de a trage la răspundere penală persoanele care săvârșesc infracțiuni se stinge, dacă acesta nu este exercitat într-un anumit interval de timp. Prescripția răspunderii penale are la bază ideea că, pentru a-și atinge scopul, acela al realizării ordinii de drept, răspunderea penală trebuie să intervină prompt, cât mai aproape de momentul săvârșirii infracțiunii, întrucât doar în acest fel poate fi realizată prevenția generală și cea specială și poate fi creat, pe de o parte, sentimentul de securitate a valorilor sociale ocrotite, iar, pe de altă parte, încrederea în autoritatea legii. Cu cât răspunderea penală este angajată mai târziu față de data săvârșirii infracțiunii, cu atât eficiența ei scade, rezonanța socială a săvârșirii infracțiunii se diminuează, iar stabilirea răspunderii penale pentru săvârșirea infracțiunii nu mai apare ca necesară, deoarece urmările acesteia ar fi putut fi înlăturate sau șterse. Totodată, în intervalul de timp scurs de la săvârșirea infracțiunii, autorul acesteia, sub presiunea amenințării răspunderii penale, se poate îndrepta, fără a mai fi necesară aplicarea unei pedepse”.

Întreruperea prescripției este o instituție de drept substanțial, fiind intim legată de instituția răspunderii penale, în sensul că evită stingerea rezonanței sociale a faptei ilicite prin efectuarea unor acte din care să rezulte că statul nu a renunțat la tragerea la răspundere penală a infractorului. Întreruperea prescripției este prevăzută în Partea generală a Codului penal ca incident ce survine pe parcursul termenului de prescripție.

Faptul că aceste acte sunt realizate în cadrul procesului penal reprezintă o formă naturală de exercitare a opțiunii represive de către stat prin intermediul unor acte judiciare, neputând să transforme natura juridică a instituției dintr-una de drept substanțial în una de procedură, ci doar să releve că răspunderea penală continuă să fie relevantă juridic prin deplasarea momentului de la care se socotește termenul de prescripție (prevederea începerii curgerii unui nou termen de prescripție de la data actului interuptiv și incidența altei instituții de drept penal substanțial – prescripția specială a răspunderii penale).

Chiar dacă actul judiciar întreruptiv este unul procesual sau procedural, acesta trebuie analizat din perspectiva efectelor pe care le produce sub aspect substanțial, atunci când a fost întocmit în mod legal.

Astfel, **mai întâi** trebuie evaluat din perspectiva legii procesuale în aplicarea principiului activității legii (*tempus regit actum*) dacă actul procesual a fost sau nu legal ori loial întocmit și, dacă se reține că actul judiciar respectă exigențele legale de la data emiterii sale, se trece la **etapa a doua**, care vizează evaluarea efectelor substanțiale ale actului efectuat în cursul termenului de prescripție, când sunt aplicabile dispozițiile de drept penal material, inclusiv în componenta referitoare la legea penală mai favorabilă.

Așadar, prescripția răspunderii penale nu este concepută de legiuitorul român ca o instituție procedurală, așa cum este consacrată în legislația franceză sau belgiană drept o prescripție (extinctivă) a acțiunii penale (în considerarea faptului că acțiunea penală, ca orice acțiune în justiție, este împiedicată de trecerea unui interval de timp pentru a fi considerată o normă de procedură), care poate fi invocată ca o excepție de procedură, ci ca un impediment de drept substanțial la punerea în mișcare sau exercitarea acțiunii penale (alături de ale impedimente de drept penale: cauzele justificative sau de neimputabilitate ori de nepedepsire), care poate fi invocat ca o apărare de fond.

Efectul principal al acestei instituții este înlăturarea răspunderii penale la data împlinirii termenului de prescripție, iar nu de stingere a acțiunii penale (mai întâi instanța constată intervenția prescripției răspunderii penale, iar apoi se reține impedimentul la exercitarea acțiunii penale care conduce la soluția de încetare a procesului penal); consecutiv producerii efectului substanțial la momentul împlinirii termenului de prescripție, se produce, în subsidiar, și un efect procedural constând în impedimentul la punerea în mișcare ori exercitarea acțiunii penale; acest efect secundar nu face ca prescripția răspunderii penale să poată fi percepută ca o instituție hibridă atât substanțială, cât și procedurală, deoarece impedimentul procedural este o consecință directă a efectului substanțial principal, neavând valențe proprii.

În acest sens, în doctrina de drept comparat (*M. Helfer*, La prescrizione del reato: quali i rapporti tra diritto e tempo in Germania, in Austria e, di recente, in Italia?, in *Diritto Penale Contemporaneo*, 2017, p. 98), s-a arătat că prescripția răspunderii penale reprezintă **un instrument de drept penal material** care operează în contextul procedurilor și produce efecte substanțiale cu privire la făptuitor, victimă, societate și stat. Deopotrivă, în Spania legea penală substanțială se aplică prescripției răspunderii penale, instituția neavând o natură procedurală ori mixtă (*J. A. Choclán Montalvo*, Consumación y prescripción del delito fiscal, in *Actualidad Penal* nr. 10/2000, p. 4).

Fiind o instituție de drept penal, se vor aplica în privința prescripției răspunderii penale regulile legii penale mai favorabile atât în ceea ce privește termenele, cât și în ceea ce privește cauzele de întrerupere sau suspendare.

În acest sens, în doctrina relevantă (*V. Dongoroz ș.a.*, Explicații Teoretice ale Codului Penal Român, Partea Generală, vol. 3, Ediția a II-a, Editura Academiei Române și Ed. C.H. Beck, București, 2003, pagina 347) se afirmă următoarele: „Cum instituția prescripției aparține dreptului penal substanțial, va fi aplicabil în cazul acestor situații tranzitorii **principiul legii mai favorabile, atât în ceea ce privește termenul de prescripție, cât și al actelor întrerupătoare de prescripție**. În Codul penal anterior (Codul penal Carol al II-lea), aplicarea legii mai favorabile era expres prevăzută; o atare prevedere nu este necesară, fiindcă regula *mitior lex* este aplicabilă tuturor reglementărilor din Codul penal; dacă totuși codul penal anterior conținea o prevedere în acest sens a fost din cauză că în sistemul legislației penale de la 1864 prescripția era reglementată în Codul de procedură penală și deci supusă regulii *tempus regit actum*; or, pentru a evita orice influență a sistemului anterior, s-a socotit util să se prevadă expres că în materie de prescripție se aplică legea cea mai favorabilă. Pentru stabilirea legii mai favorabile se va compara încadrarea faptei potrivit unei legi și termenul de prescripție respectiv potrivit aceleiași legi cu încadrarea faptei potrivit celeilalte legi și cu termenul de prescripție din această lege; va fi aplicabilă legea care va oferi rezultatul mai favorabil”. Tot astfel, în *G.C. Răescu, H. Asnavorian, Tr. Pop, V. Dongoroz ș.a.*, Codul penal "Regele Carol II", adnotat, vol. I Partea generală, Editura Socec & Co S.A.R., București, 1937, p. 12, profesorul Vintilă Dongoroz arată că „prescripțiunea acțiunii penale sau a pedepselor este diferit reglementată prin legi succesive, se aplică

legea care prevede prescripția cea mai scurtă, apreciind, totodată, că prescripția este o instituție de drept substanțial, căreia îi este aplicabil principiul legii penale mai favorabile”.

În acest cadru, Curtea opinează că, pentru menținerea rigorii științifice, se impune citarea corectă a opiniilor doctrinare, pentru a se evita erorile de raționament rezultate din citări parțiale și selective, astfel cum sunt cele care apar în Nota Parchetului General nr. 1470 /C/1364/III-13/2022 din 10.06.2022 privind criteriile unitare de aplicare a Deciziei Curții Constituționale nr.358/2022 și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.71/2022.

Tot astfel, în decizia nr. 2/2014 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală (publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 319 din 30/04/2014), s-a apreciat că „se poate afirma cu certitudine că prescripția răspunderii penale este guvernată de *norme de drept penal substanțial*, fiind susceptibilă de a beneficia de efectele aplicării *mitior lex*.”

Deopotrivă, în jurisprudența Curții Constituționale (Decizia nr. 1092 din 18 decembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 67 din 31 ianuarie 2013) s-a opinat că în materia prescripției răspunderii penale se aplică regulile legii penale mai favorabile. În considerentele acestei decizii instanța de contencios constituțional a arătat că „prin efectele sale prescripția înlătură răspunderea penală. Aceasta înseamnă că există o asemenea răspundere, dar care, prin efectul prescripției, este înlăturată. În unele legislații, efectul juridic al prescripției este arătat prin aceea că «înlătură acțiunea penală». Acest punct de vedere este parțial exact, deoarece **prescripția aparține dreptului penal material, și nu dreptului procesual penal**. Așa fiind, prescripția este o cauză de înlăturare a răspunderii penale. Este adevărat că, înlăturându-se răspunderea penală, se înlătură și acțiunea penală, dar acesta este un efect derivat, de ordin procesual, ce decurge din primul efect, din înlăturarea răspunderii penale, efect de ordin material. Prin urmare, prescripția răspunderii penale apare ca o cauză de înlăturare a răspunderii penale și, pe cale de consecință, ca o cauză de înlăturare sau de neaplicare a pedepsei. Această cauză face să înceteze dreptul de a trage la răspundere penală și obligația corespunzătoare. Prescripția are, așadar, caracterul unei renunțări a statului de a mai aplica pedeapsa pentru o faptă săvârșită, cu condiția trecerii unui anumit termen sau interval de timp de la data săvârșirii faptei. Prin urmare, este de observat că, dat fiind caracterul de normă de drept penal material, nu se impune instituirea unor dispoziții tranzitorii, întrucât, în acord cu art. 15 alin. (2) din Constituție reflectat în art. 13 din Codul penal din 1969 („*În cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea cea mai favorabilă.*”), legislația prevede soluția de urmat în cazul conflictului de legi”.

Curtea opinează că ***nu poate fi invocată jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului din cauza Cöeme și alții contra Belgiei (hotărârea din 22 iunie 2000) pentru a justifica calificarea prescripției răspunderii penale ca instituție de drept procedural***, această dezlegare trebuind privită prin raportare la natura procedurală a instituției prescripției în dreptul belgian. Deopotrivă, trebuie avut în vedere că, prin consacrarea în dreptul intern a naturii de drept penal substanțial a prescripției răspunderii penale cu privire la care se aplică regulile legii penale mai favorabile, a fost creat un standard de protecție a drepturilor fundamentale superior celui care decurge din unele hotărâri ale instanței de contencios european al drepturilor omului, care stabilește doar standardul minimal de protecție.

În acest sens, în Decizia Curții Constituționale nr. 1092 din 18 decembrie 2012 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 67 din 31 ianuarie 2013), s-a arătat că „Împrejurarea că în alte legislații europene este posibilă extinderea termenului de prescripție și aplicarea imediată a noii reglementări izvorăște din îndeplinirea unor condiții cumulative referitoare la caracterul de normă procesual penală a prescripției și la imprescriptibilitatea infracțiunilor de omor, a crimelor de război și a crimelor împotriva umanității. Este adevărat că art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale nu poate fi interpretat în sensul împiedicării prelungirii duratei termenelor de prescripție a răspunderii penale, sens în care, prin Hotărârea din 22 iunie 2000, pronunțată în Cauza *Cöeme și alții împotriva Belgiei*, paragraful 149, Curtea de la Strasbourg a statuat că prelungirea termenului de prescripție nu implică o încălcare a drepturilor garantate de art. 7, întrucât această dispoziție nu poate fi interpretată ca interzicând o prelungire a termenelor de prescripție, prin aplicarea imediată a unui drept procedural, în cazul în care infracțiunile relevante nu au devenit obiectul unor limitări. După cum se poate observa, în legislația supusă atenției instanței europene, termenul de prescripție are, spre deosebire de legislația română, valențe procedural penale și, prin urmare, era susceptibil de aplicarea imediată a legii noi. Că așa stau lucrurile o

dovedește aceeași jurisprudență a Curții Europene a Drepturilor Omului - Secția întâi, care, 4 ani mai târziu, și-a nuanțat poziția prin Hotărârea din 10 noiembrie 2004, pronunțată în Cauza *Achour contra Franței*, paragraful 35, statuând că starea de recidivă este o componentă a sancționării penale a unei persoane, astfel încât regulile privind neretroactivitatea legii trebuie să funcționeze și în această materie. Ulterior, la data de 29 martie 2006, Marea Cameră a statuat, în aceeași cauză, că nu a fost afectat art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece nu există nicio îndoială că, la momentul apariției noii legi (respectiv la 1 martie 1994), reclamantul ar fi putut să prevadă că, prin comiterea unei infracțiuni înainte de 13 iulie 1996 (data la care noul termen legal de 10 ani ar fi expirat), va putea fi considerat recidivist și i se va putea mări pedeapsa pentru a doua faptă în consecință. El a fost astfel în măsură să prevadă consecințele legale ale acțiunilor sale și să își adapteze conduita în mod corespunzător (paragraful 53). Prin urmare, este de observat că schimbarea soluției Curții Europene a Drepturilor Omului a avut în vedere o analiză la speță, fapt care este de natură a menține caracterul de norme mai favorabile eventualelor prevederi de drept substanțial (cum ar fi cele din speță referitoare la recidivă). De altfel, chiar în Cauza *Cöeme și alții contra Belgiei*, după ce Curtea a admis aplicarea imediată a unui drept procedural, chiar dacă a fost mai sever decât legea anterioară, în paragraful 145 a subliniat că principiile enunțate în propria jurisprudență privind aplicarea art. 7 din Convenție reprezintă regula călăuzitoare potrivit căreia legea penală nu trebuie să fie pe larg interpretată în detrimentul unui acuzat, de exemplu, prin analogie. Aceeași soluție izvorăște și din Hotărârea din 25 mai 1993, pronunțată în Cauza *Kokkinakis contra Greciei*, paragraful 52, și Hotărârea din 27 septembrie 1995, pronunțată în Cauza *G. contra Franței*, paragraful 26. În susținerea acelorași rațiuni, Curtea Constituțională face trimitere la recenta jurisprudență a Curții Europene, care, prin Hotărârea din 24 ianuarie 2012, pronunțată în Cauza *Mihai Toma contra României*, publicată și în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 839 din 13 decembrie 2012, a statuat în paragraful 26 că art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale cere, în virtutea unor principii bine stabilite, ca legea „să interzică aplicarea retroactivă a legislației penale mai punitive în detrimentul acuzatului și să garanteze aplicarea retroactivă a legislației mai favorabile” [a se vedea Hotărârea din 17 septembrie 2009, pronunțată în Cauza *Scoppola contra Italiei* (nr. 2) pct. 93 și 109]. Totodată, este indiscutabil recunoscut în teoria juridică că regula generală de soluționare a conflictelor de legi în timp, în materie penală, impune aplicarea normelor mai puțin severe și că, dincolo de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care din această perspectivă este mai restrictivă, Constituția României dispune în art. 20 alin. (2) că, dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele internaționale privitoare la drepturile omului la care România este parte și legile interne, vor avea prioritate acestea din urmă ori de câte ori conțin dispoziții mai favorabile”.

Prin urmare, fiind o instituție de drept penal substanțial, aplicarea mecanismului legii penale mai favorabile trebuie să țină seama de Decizia Curții Constituționale nr. 265 din 6 mai 2014 (publicată în Monitorul Oficial al României nr. 372 din 20 mai 2014) prin care a statuat aplicarea globală a legii penale mai favorabile.

În acest context trebuie menționat că nu numai în decizia nr. 2/2014 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, ci și în Decizia Curții Constituționale nr. 265 din 6 mai 2014, prescripția răspunderii penale este apreciată ca fiind o instituție care aparține dreptului penal material și este supusă principiilor legii penale mai favorabile, diferența dintre cele două curți plasându-se în aprecierea diferită a modului de aplicare a legii penale mai favorabile [„întrucât nu se poate reține că norma din Codul penal care reglementează cu privire la o anumită instituție de drept penal (recidivă, concurs de infracțiuni, prescripție etc.) este independentă de legea căreia îi aparține. Această distincție are o deosebită importanță pentru înțelegerea conceptului de lege, pentru că numai așa se poate oferi noțiunii de «lege penală mai favorabilă» un înțeles constituțional”].

În consecință, Curtea apreciază ca fiind eronată analiza efectuată în Nota Parchetului General nr. 1470 /C/1364/III-13/2022 din 10.06.2022 privind criteriile unitare de aplicare a Deciziei Curții Constituționale nr. 358/2022 și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022, prin care se ajunge la concluzia că examinarea efectelor neconstituționalității art. 155 alin. (1) Cod penal nu antrenează principiul legii penale mai favorabile.

Această concluzie vine în contradicție cu practica instanțelor și chiar a parchetelor (inclusiv a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție) în interpretarea art. 155 alin. (1) Cod penal în lumina Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018, anterior publicării Deciziei nr. 358/2022, prin care se considera că, în aplicarea legii penale mai favorabile (implicit prin considerarea instituției întreruperii

prescripției răspunderii penale ca fiind una de drept material), cursul prescripției este întrerupt prin îndeplinirea oricărui act care trebuie comunicat suspectului sau inculpatului, iar nu a oricărui act de procedură. Astfel, anterior datei de 9 iunie 2022, parchetul achiesa la teza potrivit căreia modificarea domeniului de incidență a dispoziției din art. 155 alin. (1) C.pen. ca efect al reinterpretării sale de către Curtea Constituțională este asimilabilă intervenției unei legi mai favorabile în sensul art. 5 alin. (2) din Codul penal, pentru ca ulterior, în data de 10 iunie 2022, consecutiv publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 358 din 26 mai 2022, să își modifice fără fundament această optică în sensul că dispozițiile art. 155 alin. (1) Cod penal sunt norme de procedură.

Orientarea în sensul calificării art. 155 alin. (1) Cod penal ca fiind o lege substanțială supusă regulii *mitior lex* decurge și din căile de atac exercitate de parchet, precum și din deciziile pronunțate de instanțele de control judiciar. De pildă, în recursul în casație promovat de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Cluj, Înalta Curte de Casație și Justiție a arătat că „efectele Deciziei nr. 297/2018 a Curții Constituționale a României au influență **asupra dispozițiilor art. 5 Cod penal privind aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei**, organul judiciar având atributul să identifice dacă, până la împlinirea termenului general al prescripției răspunderii penale, a fost îndeplinit un act care, potrivit legii, trebuia comunicat suspectului sau inculpatului, cu posibilitatea aplicării dispozițiilor privind întreruperea cursului prescripției și a celor ce reglementează prescripția specială a răspunderii penale, situație în funcție de care se stabilește legea penală mai favorabilă” (*I.C.C.J., secția penală, decizia nr. 174/RC din 15 mai 2019, www.scj.ro*).

I.3. Referitor la natura și efectele soluțiilor pronunțate de Curtea Constituțională cu privire la dispozițiile art. 155 alin. (1) Cod penal

Prin decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.155 alin. (1) din Codul penal (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25.06.2018), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că **soluția legislativă care prevede întreruperea cursului termenului prescripției răspunderii penale prin îndeplinirea „oricărui act de procedură în cauză”**, din cuprinsul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal, **este neconstituțională**, deoarece respectivele dispoziții legale „31. (...) sunt lipsite de previzibilitate și, totodată, contrare principiului legalității incriminării, întrucât sintagma «*oricărui act de procedură*» din cuprinsul acestora are în vedere și acte ce nu sunt comunicate suspectului sau inculpatului, nepermițându-i acestuia să cunoască aspectul întreruperii cursului prescripției și al începerii unui nou termen de prescripție a răspunderii sale penale”.

Prin Decizia nr. 358 din 26 mai 2022 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 565 din 9 iunie 2022), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că **dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal sunt neconstituționale în ansamblul lor**. Pentru a decide astfel, instanța de contencios constituțional a reținut că „55. (...) Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018 sancționează «soluția legislativă» pe care textul de lege criticat o conținea, astfel că, (...), aceasta nu va putea fi încadrată în categoria deciziilor interpretative/cu rezervă de interpretare.”, ci „61. (...), prin efectele pe care le produce, (...) împrumută natura juridică a unei decizii simple/extreme, întrucât, constatând neconstituționalitatea faptului că întreruperea cursului termenului prescripției răspunderii penale se realiza prin îndeplinirea «oricărui act de procedură în cauză», **Curtea a sancționat unica soluție legislativă pe care dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal o reglementau** (s.n.)”.

Curtea opinează că imperativul respectării efectului general obligatoriu al actelor de jurisdicție constituțională, consfințit de prevederile art. 147 alin. (4) din Constituție, reprezintă, fără îndoială, edificiul ordinii juridice constituționale specifice statului de drept. Aceasta este caracterizată în mod idiomatic de supremația legii fundamentale – și preeminența dreptului – sancționată în primul rând prin obligativitatea față de toate persoanele (*erga omnes*) a Deciziilor Curții Constituționale, în raport cu toate puterile etatice, inclusiv față de puterea judecătorească.

Curtea Constituțională a statuat că „puterea de lucru judecat ce însoțește actele jurisdicționale, deci și Deciziile Curții Constituționale, se atașează nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care se sprijină acesta (*T. Toader, M. Safta, Contencios constituțional, Editura Hamangiu, București, 2020, Ediția a II-a, revizuită și actualizată, p. 372*). „Întrucât toate considerentele unei decizii sprijină dispozitivul

acesteia, Curtea Constituțională constată că autoritatea de lucru judecat și caracterul obligatoriu al soluției se răsfrâng asupra tuturor considerentelor deciziei” (Decizia Curții Constituționale nr. 392 din 6 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 504 din 30 iunie 2017).

În acest context, pentru a elimina orice potențială controversă referitoare la obligativitatea *erga omnes* a Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018 – dacă ar mai exista subsecvent publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 358/2022 –, în special din perspectiva incidenței acesteia cu privire la situațiile juridice tranzitorii la momentul publicării, Curtea apreciază necesar să analizeze natura juridică a declarației de neconstituționalitate din cuprinsul Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018, aceasta fiind aptă să influențeze geometria efectelor respectivului act de jurisdicție constituțională.

În considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 358/2022, instanța de contencios constituțional a optat să abordeze acest topic – natura juridică a Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018 – prin raportare la „criteriile tradiționale/clasice”, gravitând în sfera dihotomiei dintre deciziile simple/extreme și cele interpretative, pe care le echivalează deciziilor cu rezervă de interpretare, statuând că aceasta „55. (...) nu va putea fi încadrată în categoria deciziilor interpretative/cu rezervă de interpretare.”, ci „61. (...), prin efectele pe care le produce, (...) împrumută natura juridică a unei decizii simple/extreme (...)”.

În acest context, pentru un plus de claritate conceptuală, Curtea consideră că se impune efectuarea unui succint examen taxonomic al actelor de jurisdicție prin care se realizează controlul de constituționalitate.

În literatura de specialitate s-a arătat că, în sistemul de drept italian, regăsim „cea mai largă varietate de decizii (...) prin care se declară neconstituționalitatea unei prevederi legale”, pronunțate de o jurisdicție constituțională (*A.R. Brewer-Carías în A.R. Brewer-Carías, Constitutional Courts as Positive Legislators. A comparative Law Study, Cambridge University Press, New York, 2011, p. 79*). Astfel fiind, în contextul tradițiilor și reperelor comune pe care sistemul nostru le împărtășește cu sistemul de drept italian, inclusiv din perspectiva unei arhitecturi identice a controlului concentrat de constituționalitate al actelor legislative, Curtea apreciază că analiza taxonomiei actelor de jurisdicție constituțională din sistemul italian poate avea o contribuție euristică majoră benefică evoluției jurisprudenței. Într-un atare sens, nu trebuie omis că, în doctrina noastră, s-a susținut că „sub aspectul diversității (...) practica instanței constituționale române este similară celei italiene” (*T. Toader, M. Safta, op. cit., p. 405*).

Astfel fiind, trebuie arătat că, în sfera deciziilor de admitere – declarative de neconstituționalitate –, doctrina distinge între următoarele specii: deciziile simple, deciziile interpretative de admitere *stricto sensu* și deciziile manipulative, care includ și unele decizii interpretative *lato sensu* de admitere „parțială” (*G. Amoroso, G. Parodi, Il Giudizio Costituzionale, Seconda edizione, Giuffrè Francis Lefebvre, Milano, 2020, p. 480, 481 și 486*).

Deciziile interpretative de admitere stricto sensu sunt cele prin intermediul cărora, dintre interpretările posibile ale normei și/sau dispoziției legale atacate, este eliminată, prin declarația de neconstituționalitate, acea interpretare contrară legii fundamentale, în vreme ce „interpretarea constituțională a normei rămâne în umbră (*G. Amoroso, G. Parodi, op. cit., p. 482-483*). Această tipologie corespunde deciziilor cu rezervă neutralizantă pronunțate de Consiliul Constituțional francez (*D. Rousseau, P.-Y. Gahdoun, J. Bonnet, Droit du Contentieux Constitutionnel, ediția a 12-a, LGDJ, Paris, 2020, p. 421*).

Conform unei clasificări extinse, *deciziile manipulative* reunesc deciziile aditive, substitutive, precum și deciziile de admitere „parțială” textuale, respectiv non-textuale (*G. Amoroso, G. Parodi, op. cit., p. 486*). Generic, deciziile manipulative sunt caracterizate prin aceea că, „deși lasă nealterat textul prevederii legale declarate neconstituționale [mai exact, în legătură cu care este formulată declarația de neconstituționalitate – n.n.] transformă semnificația normativă, fie reducând sfera de aplicare a normei, fie extinzând-o, situație în care introduc sau creează o normă nouă [în cazul deciziilor aditive și substitutive – n.n.]”.

Deciziile aditive declară nelegitimitatea constituțională a unei dispoziții în partea în care nu prevede ceea ce este indicat în dispozitiv, sancționând astfel o omisiune legislativă, în vreme ce *deciziile substitutive* declară neconstituționalitatea în partea în care norma prevede altceva decât ceea ce actul de jurisdicție constituțională identifică în mod expres în dispozitiv (*G. Amoroso, G. Parodi, op. cit., p. 492-493*).

Deciziile substitutive sunt, la rândul lor, textuale, respectiv non-textuale, după cum norma – soluția normativă – formulată în dispozitiv, destinată să ia locul celei neconstituționale, identifică sau nu, după caz, fragmentul enunțului legislativ substituit la nivelul textului dispoziției legale afectate de viciul de constituționalitate (*G. Amoroso, G. Parodi, op. cit., p. 494*).

Noțiunile de *decizii interpretative* și *decizii manipulative* sunt astfel în parte diferite, prima categorie referindu-se la subiectul deciziei, respectiv o normă obținută pe calea interpretării enunțului legislativ, iar nu o prevedere legală sau un segment al acesteia – acest sens acoperă atât deciziile interpretative de admitere *stricto sensu*, cât și deciziile de admitere „parțială” non-textuale – în vreme ce a doua categorie vizează un efect peculiar al deciziei ce constă în alterarea sau manipularea semnificației dispoziției legale contestate, care în plan textual rămâne nealterată (G. Parodi, *The Italian Constitutional Court as Positive Legislator*, în A.R. Brewer-Carías, op. cit., p. 610).

Spre deosebire de deciziile interpretative de admitere *stricto sensu*, deciziile de admitere „parțială” non-textuale, denumite uneori și *decizii de ablație*, sunt acea specie a deciziilor interpretative *lato sensu* prin intermediul cărora se declară neconstituționalitatea uneia dintre normele – soluțiile normative – cumulativ exprimate în cadrul dispoziției legale afectate de nelegitimare constituțională, reducând astfel sfera acesteia de aplicare, fără să îi reducă însă și textul (G. Amoroso, G. Parodi, op. cit., p. 486-487). Ele sunt manipulative doar în limitele în care produc o limitare a sferei de aplicare a enunțului legislativ (G. Amoroso, G. Parodi, op. cit., p. 487).

Deciziile de admitere „parțială” textuale sunt acelea care produc o mutilare a dispoziției legislative la nivel textual alterându-i totodată semnificația, sub rezerva ca textul care supraviețuiește să nu aibă o semnificație normativă autonomă (G. Amoroso, G. Parodi, op. cit., p. 486 și 488). Din această perspectivă, deciziile de admitere „parțială” textuale produc efecte similare deciziilor simple cu privire la întreaga dispoziție legislativă (G. Amoroso, G. Parodi, op. cit., p. 489).

Având în vedere explicațiile anterioare și ținând seama de considerentele Deciziei nr. 358/2022, Curtea opinează că Decizia Curții Constituționale nr. 297/2018 are natura juridică a unei decizii simple/extreme.

Deopotrivă, trebuie avut în vedere și faptul că, prin Decizia nr. 25 din 11 noiembrie 2019 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 86 din 6.02.2020), Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a arătat că „problema de drept asupra căreia instanțele s-au pronunțat în mod diferit excedează competenței instanței supreme, Curtea Constituțională fiind singura care poate statua asupra efectelor deciziilor pronunțate”.

În acest cadru, mai întâi, Curtea opinează că Decizia Curții Constituționale nr. 297/2018 *nu poate fi calificată drept o decizie interpretativă de admitere stricto sensu*, deoarece nu identifică o multitudine de interpretări potențiale ale normei unice reglementate în cuprinsul dispozițiilor art. 155 alin. (1) C. pen., urmată de eliminarea acelei interpretări contrare legii fundamentale, ca efect al declarației de neconstituționalitate. Altfel spus, este cert că respectivul act de jurisdicție constituțională nu a statuat nicio rezervă de interpretare neutralizantă, care să elimine interpretarea contrară Constituției aptă să „reconstruiască” norma într-un sens generator de efecte juridice substanțiale compatibile cu exigențele constituționale, ci, dimpotrivă, a sancționat însăși norma – „soluția legislativă” –, fiind lipsit de relevanță că a lăsat nealterat textul dispoziției normative.

În al doilea rând, considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 358/2022 *nu permit* posibilitatea calificării Deciziei nr. 297/2018 ca *decizie (manipulativă) aditivă*, deoarece instanța de contencios constituțional nu a sancționat vreo omisiune legislativă, ci o soluție legislativă existentă la nivelul dreptului pozitiv.

În al treilea rând, considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 358/2022 *exclud* posibilitatea calificării Deciziei nr. 297/2018 ca *decizie (manipulativă) substitutivă*, lipsind în dispozitivul acesteia soluția normativă destinată să substituie, cu sau fără alterarea textului dispoziției legale, norma declarată neconstituțională. În acest sens este esențial de subliniat că, deși „68. (...) în paragraful 34 al Deciziei nr. 297 din 26 aprilie 2018 a evidențiat faptul că soluția legislativă din Codul penal din 1969 îndeplinea exigențele de claritate și previzibilitate, (...) Curtea observă însă că **indicarea soluției legislative din actul normativ anterior a avut rol orientativ** și în niciun caz nu i se poate atribui o natură absolută, în sensul obligării adoptării de către legiuitor a unei norme identice cu cea conținută de Codul penal din 1969. Astfel, Curtea subliniază că, deși a sancționat soluția legislativă prevăzută de art. 155 alin. (1) din Codul penal, deoarece aceasta prevedea că se poate întrerupe cursul prescripției prin efectuarea de acte procedurale care nu sunt cunoscute suspectului sau inculpatului, prin comunicare sau prin prezența acestuia la efectuarea lor, Curtea nu a impus ca toate actele care se comunică suspectului sau inculpatului sau toate actele care

presupun participarea suspectului sau inculpatului să fie privite ca acte care sunt apte să întrerupă cursul prescripției răspunderii penale, stabilirea acestora intrând în competența legiuitorului, cu condiția esențială ca acestea să îndeplinească exigențele menționate de către instanța de contencios constituțional”.

În al patrulea rând, considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 358/2022 *exclud* posibilitatea calificării Deciziei nr. 297/2018 drept o *decizie (manipulativă) de admitere „parțială” non-textuală (decizie de ablație)* pentru simplul argument că textul art. 155 alin. (1) C. pen. conține o singură soluție normativă, iar nu o dualitate dintre care una să fie afectată de nelegitimare constituțională. Altfel spus, în contextul unicității soluției legislative nu se poate discuta *de plano* despre reducerea sferei de aplicare a dispoziției legale afectate de nelegitimare constituțională, ci chiar de anihilarea sa integrală în contextul declarării neconstituționale a soluției legislative însăși.

În al cincilea rând, din considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 358/2022 nu se poate trage concluzia că Decizia nr. 297/2018 era o *decizie (manipulativă) de admitere „parțială” textuală*, de vreme ce declarația de neconstituționalitate vizează soluția legislativă în ansamblul său, iar nu un fragment al dispoziției legale atacate, prin care aceasta este reglementată. Altfel spus, Curtea Constituțională nu a statuat că sintagma „*oricărui act de procedură în cauză*” ar fi contrară legii fundamentale, declarația de neconstituționalitate privind soluția legislativă care prevede întreruperea cursului termenului prescripției răspunderii penale prin îndeplinirea „*oricărui act de procedură în cauză*”.

Așadar, observăm că asimilarea Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018 cu deciziile simple/extreme s-a efectuat din perspectiva efectelor pe care aceasta le produce, de vreme ce „Curtea a sancționat unica soluție legislativă pe care dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal o reglementau”, astfel încât, fără să existe o altă soluție legislativă – normă – în planul respectivului text normativ, care ar pune altminteri problema reducerii sferei sale de aplicare, acesta din urmă nu este idoneu să genereze vreun efect substanțial, deoarece „73. (...), în absența intervenției active a legiuitorului, (...), prin reglementarea expresă a cazurilor apte să întrerupă cursul termenului prescripției răspunderii penale, fondul activ al legislației nu conține vreun caz care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale”.

Astfel fiind, față de considerentele obligatorii ale Deciziei Curții Constituționale nr. 358/2022, Curtea opinează că Decizia Curții Constituționale nr. 297/2018 este o decizie simplă non-textuală care alterează activitatea substanțială a normei unice pe care textul o conține, în sensul că, până la data modificării prevederilor art. 155 alin. (1) Cod penal prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2022, respectivul text normativ nu a reglementat un caz de întrerupere a prescripției răspunderii penale, deoarece unica soluție legislativă pe care textul a reglementat-o de la intrarea sa în vigoare la data de 1 februarie 2014 intră sub puterea general obligatorie a declarației de neconstituționalitate exprimate ca atare prin actul de jurisdicție constituțională.

În consecință, Curtea apreciază ca fiind eronată analiza efectuată în Nota Parchetului General nr. 1470 /C/1364/III-13/2022 din 10.06.2022 privind criteriile unitare de aplicare a Deciziei Curții Constituționale nr. 358/2022 și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022, prin care se ajunge la concluzia că actele de procedură îndeplinite în perioada 1 februarie 2014 – 25 iunie 2018 și-au produs efectele de întrerupere a cursului termenului de prescripție.

I.4. Compatibilitatea interpretării date prin Deciziile Curții Constituționale nr. 297/2018 și nr. 358/2022 cu dreptul Uniunii Europene și jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene

În primul rând, Curtea constată că *dispozițiile art. 153, 154 și 155 Cod penal, având în vedere și Deciziile Curții Constituționale nr. 297/2018 și nr. 358/2022, sunt compatibile cu legislația europeană*. Astfel, potrivit art. 12 alin. (2) și (3) din Directiva 1371/2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal (Directiva PIF): „(2) În cazul infracțiunilor menționate la articolele 3, 4 și 5 care sunt pasibile de o pedeapsă maximă de cel puțin patru ani de închisoare, statele membre iau măsurile necesare pentru a permite investigarea, urmărirea penală, judecarea și pronunțarea unor hotărâri judecătorești pentru o perioadă de cel puțin cinci ani de la săvârșirea infracțiunii respective. (3) Prin derogare de la alineatul (2), statele membre pot stabili un termen de prescripție mai redus de cinci ani, dar de minimum trei ani, cu condiția să garanteze că termenul poate fi întrerupt sau suspendat în cazul unor acte specifice”. Or, potrivit art. 154 alin. (1) lit. b) și c) Cod penal,

termenul de prescripție generală în cazul fraudelor afectând interesele financiare ale Uniunii Europene și al infracțiunilor de corupție, este de 8 ani sau, după caz, de 10 ani. În plus, trebuie observat că Directiva PIF nu conține vreo prevedere cu privire la natura juridică a prescripției răspunderii penale.

Având în vedere durata acestor termene de prescripție, nu se poate considera că, prin aplicarea principiilor legii penale mai favorabile consecutiv Deciziilor Curții Constituționale și reținerea unei durate aproape duble față de standardul minim unional se ajunge la o încălcare a dreptului Uniunii Europene.

În al doilea rând, sfera de aplicare a deciziei Curții de Justiție a Uniunii Europene din 21 decembrie 2021 pronunțată în cauzele conexe C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 și C-840/19, care a avut în vedere completurile specializate în materie de corupție și de fraudă în domeniul taxei pe valoarea adăugată (TVA), *nu poate fi extinsă* prin analogie la toate ipotezele care pot pune în discuție incidența prescripției răspunderii penale. Deopotrivă, din considerentele acestei decizii nu se poate discerne un temei de aplicare retroactivă a unei legi penale substanțiale, cum ar fi Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2022, care ar echivala cu aplicarea retroactivă a legii penale mai severe.

În al treilea rând, *nu se poate decela existența unui risc sistemic de impunitate ca urmare a Deciziilor Curții Constituționale, strict prin aplicarea ca lege penală mai favorabilă numai a termenelor de prescripție generală de 8, respectiv 10 ani.* Curtea mai notează că din jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene (*Taricco 2*, cauza C-42/17, *M.A.S. și M.B.*, hotărârea din 5 decembrie 2017) nu reiese necesitatea reglementării unor termene de prescripție a răspunderii penale mai lungi de 8, respectiv 10 ani și nici că prevederea unor astfel de termene de prescripție în materia infracțiunilor ce aduc atingere intereselor naționale față de cea a infracțiunilor ce aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene este de natură de a genera un risc sistemic de impunitate. Mai trebuie notat și faptul că în *cauza Taricco 2* Curtea de Justiție a Uniunii Europene s-a abținut a se pronunța cu privire la natura substanțială ori procedurală a instituției prescripției răspunderii penale. Mai mult, reputatul profesor Helmut Satzger a apreciat că prin hotărârea pronunțată în *cauza Taricco 2* Curtea de Justiție a Uniunii Europene a acceptat prioritatea (primatul) identității constituționale naționale peste obligația generală de loialitate astfel cum a fost elaborată în *cauza „Porumbul Grecesc” („Greek Maize”*, cauza C- 66/88, hotărârea din 21 septembrie 1989), recunoscând și principiul minimei intervenții a dreptului penal (subsidiarității) (*H. Satzger, Internationales und Europäisches Strafrecht*, ediția a 8-a, 2018, p. 9 și 10).

Deopotrivă, **excepția inserată în *Taricco II*** („Articolul 325 alineatele (1) și (2) TFUE trebuie interpretată în sensul că impune instanței naționale ca, în cadrul unei proceduri penale având ca obiect infracțiuni privind taxa pe valoarea adăugată, să lase neaplicate dispoziții interne în materie de prescripție care intră sub incidența dreptului material național și care se opun aplicării unor sancțiuni penale efective și disuasive într-un număr considerabil de cazuri de fraudă gravă aducând atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene sau care prevăd termene de prescripție mai scurte pentru cazurile de fraudă gravă aducând atingere intereselor respective decât pentru cele aducând atingere intereselor financiare ale statului membru în cauză, **cu excepția cazului în care o astfel de neaplicare determină o încălcare a principiului legalității infracțiunilor și pedepselor, din cauza unei lipse de precizie a legii aplicabile sau pentru motivul aplicării retroactive a unei legislații care impune condiții de incriminare mai severe decât cele în vigoare la momentul săvârșirii infracțiunii**”) a fost prevăzută de Curtea de la Luxembourg **tocmai în vederea protecției drepturilor fundamentale, acordându-se prioritate acestora și recunoscându-se totodată că principiul legalității în materie penală face parte din tradițiile constituționale ale țărilor membre ale Uniunii Europene** („La rândul lor, instanțele naționale competente, atunci când trebuie să decidă în proceduri în curs să lase neaplicate dispozițiile în cauză ale Codului penal, au obligația să se asigure că drepturile fundamentale ale persoanelor acuzate că au săvârșit o infracțiune sunt respectate. În această privință, autoritățile și instanțele naționale sunt libere să aplice standarde naționale de protecție a drepturilor fundamentale, cu condiția ca această aplicare să nu compromită nivelul de protecție prevăzut de cartă, astfel cum a fost interpretată de Curte, și nici supremația, unitatea și caracterul efectiv al dreptului Uniunii (...) Dacă instanța națională ar fi astfel determinată să considere că obligația de a lăsa neaplicate dispozițiile în cauză ale Codului penal se lovește de principiul legalității infracțiunilor și pedepselor, ea nu ar trebui să se

conformeze acestei obligații, iar aceasta chiar dacă respectarea obligației respective ar permite îndreptarea unei situații naționale incompatibile cu dreptul Uniunii”).

Or, principiul legalității impune judecătorului să procedeze la interpretarea strictă a legii penale și să nu aplice retroactiv dispozițiile legii penale substanțiale, cu excepția legii penale mai favorabile.

Prin urmare, nu se poate reține existența unei incompatibilități între jurisprudența Taricco II și aplicarea legii penale mai favorabile în materie de prescripție a răspunderii penale ca urmare a evaluării incidenței art. 155 alin. (1) Cod penal în interpretarea Deciziilor Curții Constituționale nr. 297/2018 și nr. 358/2022.

În aceste condiții, Curtea apreciază ca fiind eronată analiza efectuată în Nota Parchetului General nr. 1470 /C/1364/III-13/2022 din 10.06.2022 privind criteriul unitare de aplicare a Deciziei Curții Constituționale nr. 358/2022 și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022, prin care se ajunge la concluzia că în cauzele privind infracțiuni de corupție, infracțiuni care afectează interesele financiare ale Uniunii Europene (infracțiunile prevăzute în secțiunea 4¹ din Legea nr. 78/2000, infracțiunea de evaziune fiscală atunci când are ca obiect sustragerea de la plata TVA și infracțiunea de contrabandă) supremația dreptului Uniunii impune continuarea urmăririi sau a judecării cu ignorarea efectelor Deciziilor Curții Constituționale.

I.5. Aplicarea în cauzele pendinte a dispozițiilor art. 155 alin. (1) Cod penal, în forma în vigoare până la data modificării sale prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2022, conform Deciziilor Curții Constituționale nr. 297/2018 și nr. 358/2022, ca dispoziție ce face parte dintr-o lege penală mai favorabilă până la soluționarea definitivă a cauzei

Așa cum am arătat anterior, dispozițiile art. 155 alin. (1) Cod penal au natura unei legi penale substanțiale suspuse principiului aplicării legii penale mai favorabile, care se poate face în temeiul art. 5 alin. (2) din Codul penal și în cazul actelor normative declarate neconstituționale.

Curtea reține că în literatura de specialitate s-a arătat că „**aplicarea legii penale mai favorabile în cazul infracțiunilor în curs de judecată** presupune fie un caz de retroactivitate atunci când legea mai favorabilă este legea nouă, fie un caz de ultraactivitate, în situația în care legea mai favorabilă este legea veche”, în ambele ipoteze **determinarea urmând a se efectua în concret printr-o operațiune (imaginară) de comparare a efectelor pe care aplicarea legilor penale succesive le generează în cauza penală cu privire la situația persoanei acuzate** (*Fl. Streteanu, D. Nițu, Drept Penal. Partea generală, Ed. Universul Juridic, București, 2014, vol. I, p. 128 și 134*). Unul dintre criteriile prin care se determină în concret legea penală mai favorabilă până la soluționarea definitivă a cauzei este cel al condițiilor de tragere la răspundere penală. În aplicațiunea concretă a respectivului criteriu, doctrina relevantă statuează că „va fi mai favorabilă legea care (...) prevede un termen de prescripție mai scurt sau permite împlinirea mai rapidă a termenului de prescripție (spre exemplu, nu prevede o anumită cauză de întrerupere)” (*Fl. Streteanu, D. Nițu, op. cit., p. 135*).

Prin urmare, fără a fi calificate ele însele ca *mitior lex*, Deciziile Curții Constituționale nr. 297/2018 și nr. 358/2022 configurează, prin efectele pe care le produc la nivelul normei înscrise în cadrul art. 155 alin. (1) Cod penal, un veritabil criteriu concret de determinare a legii penale mai favorabile până la soluționarea definitivă a cauzei, constând dintr-un regim juridic mai favorabil aplicabil unei cauze care înlătură răspunderea penală (prescripția răspunderii penale). Astfel fiind, legea penală care a reglementat în cuprinsul art. 155 alin. (1) Cod penal soluția normativă declarată neconstituțională, de la intrarea sa în vigoare (1 februarie 2014) și până la modificarea dispoziției legale prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2022, este o lege penală substanțială în concret mai favorabilă persoanei acuzate până la soluționarea definitivă a cauzei, aplicabilă astfel în mod global raportului de conflict.

Astfel fiind, pentru evitarea oricărui dubiu de interpretare, Curtea subliniază că prevederile art. 155 alin. (1) Cod penal, astfel cum au fost modificate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2022, nu pot de plano produce efecte juridice întreruptive de prescripție după intrarea lor în vigoare în cauzele

pendinte guvernate de legea penală mai favorabilă persoanei acuzate, care include norma declarată neconstituțională prin actele de jurisdicție constituțională sus iterate. Aceasta va ultraactiva, în aplicațiunea art. 5 Cod penal, guvernând regimul juridic al întreruperii termenului de prescripție a răspunderii penale și cu privire la actele subsecvente intrării în vigoare a Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2022.

Prin urmare, Curtea apreciază ca fiind eronată analiza efectuată în Nota Parchetului General nr. 1470/C/1364/III-13/2022 din 10.06.2022 privind criteriul unitare de aplicare a Deciziei Curții Constituționale nr. 358/2022 și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022, prin care se ajunge la concluzia că intervenția legislativă operată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2022 lipsește de efecte dispozitivul Deciziei Curții Constituționale nr. 358/2022, astfel că nu se poate avea în vedere un efect independent și retroactiv al considerentelor aceleiași decizii.

Curtea notează că în doctrină s-a arătat că „decizia de constatare a neconstituționalității se va aplica situațiilor juridice *pendinte*”, de vreme ce Curtea a statuat „că o decizie de admitere a excepției de neconstituționalitate se aplică în cauzele aflate pe rolul instanțelor judecătorești la momentul publicării acesteia – cauze *pendinte* (...) în care respectivele dispoziții sunt aplicabile –, indiferent de invocarea excepției până la publicarea deciziei de admitere, întrucât ceea ce are relevanță în privința aplicării deciziei Curții este raportul juridic guvernat de dispozițiile legii constatate ca fiind neconstituționale să nu fie definitiv consolidat” (T. Toader, M. Safta, op. cit., p. 374).

În consecință, referirea expresă a instanței de contencios constituțional la perioada cuprinsă între momentele publicării celor două acte de jurisdicție constituțională în discuție (25 iunie 2018 - 9 iunie 2022) nu exclude aplicațiunea lor plenară situațiilor juridice *pendinte*, în care raportul de conflict nu s-a consolidat în lipsa unei hotărâri definitive, cum este situația juridică ce formează obiectul judecății în cauză.

Astfel fiind, Curtea opinează că, în aplicarea mitior lex, Deciziile Curții Constituționale nr. 297/2018 și nr. 358/2022 se aplică tuturor cauzelor penale care erau pendinte la data de 25 iunie 2018 (data publicării în Monitorul Oficial al României a Deciziei nr. 297/2018). În plus, niciun act efectuat în cadrul prezentului dosar penal până la data de 25 iunie 2018 – când s-a publicat Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018 – nu poate produce efecte întreruptive de prescripție a răspunderii penale, în baza unei prevederi legale care, încă de la intrarea sa în vigoare, a configurat o unică soluție normativă neconstituțională, sancționată ca atare, atât prin intermediul Deciziei nr. 297 din 26 aprilie 2018, cât și al Deciziei nr. 358 din 26 mai 2022, aplicabile raporturilor juridice de conflict pendinte.

În lipsa oricăror repere normative concordante cu exigențele impuse de prevederile art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție – *statu quo* legislativ care, de altfel, a condus la declararea neconstituționalității unicei soluții legislative reglementate de prevederile art. 155 alin. (1) C. pen. –, în pofida evocării orientative a soluției legislative din Codul penal din 1969 în cuprinsul Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, **nu pot fi identificate la nivelul dreptului pozitiv în niciun moment, de la data intrării în vigoare a noii codificări penale substanțiale și până la data împlinirii termenului de prescripție a răspunderii penale, norme care să identifice actele ce pot genera efectul întreruptiv de prescripție.** În acest sens, Curtea a statuat în mod clar că „nu a impus ca toate actele care se comunică suspectului sau inculpatului sau toate actele care presupun participarea suspectului sau inculpatului să fie privite ca acte care sunt apte să întrerupă cursul prescripției răspunderii penale, stabilirea acestora intrând în competența legiuitorului, cu condiția esențială ca acestea să îndeplinească exigențele menționate de către instanța de contencios constituțional.” (Decizia Curții Constituționale nr. 358/2022, paragraf. 68).

Astfel, până la data de 30 mai 2022, data intrării în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022, în materie penală nu a funcționat întreruperea cursului termenelor de prescripție a răspunderii penale, situație juridică care va produce efecte în condițiile legii penale mai favorabile în cauzele *pendinte*. Ipotezele de întrerupere a cursului prescripției răspunderii penale în condițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022 se vor aplica numai cu privire la faptele comise începând cu data de 30 mai 2022, acestea neputând fi aplicate retroactiv în cauzele *pendinte*, neavând natura unei legi penale mai favorabile, ci dimpotrivă.

Mai mult, trebuie avut în vedere că art. 7 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale prohibește de o manieră absolută aplicarea retroactivă a legii penale în detrimentul persoanei acuzate, consfințind astfel un drept fundamental absolut de la care nu se poate deroga (*a se vedea CtEDO, hotărârea din 21 octombrie 2013, în cauza Del Río Prada contra Spaniei*).

1.6. Incidența prescripției răspunderii penale pentru infracțiunea de amenințare

În prezenta cauză, legea penală mai favorabilă evaluată în mod global este cea cuprinsă între data de 25 iunie 2018 (data publicării în Monitorul Oficial al României a Deciziei nr. 297/2018) și data de 30 mai 2022 (data intrării în vigoare a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022).

Prin urmare, Curtea apreciază că dispozițiile art. 155 alin. (1) Cod penal ce nu includea vreo cauză de întrerupere a cursului termenului de prescripție, reprezintă lege penală mai favorabilă în prezenta cauză, iar prescripția specială nu va opera, prescripția răspunderii penală urmând a fi evaluată prin raportare la termenele prevăzute de art.154 Cod penal.

În ceea ce privește infracțiunea de amenințare, prevăzută de art. 206 alin. (1) Cod penal, Curtea reține că aceasta este pedepsită cu închisoarea de la 3 luni la un an sau cu amenda, termenul general de prescripție a răspunderii penale fiind, potrivit art. 154 alin. (1) lit. e) Cod penal, de 3 ani.

Astfel, Curtea constată că la data de 24 iunie 2017 a început să curgă termenul general de 3 ani al prescripției răspunderii penale prevăzut de art. 154 alin. (1) lit. e) Cod penal, care s-a împlinit în data de 23 iunie 2020, conform art. 186 alin. (1) teza finală Cod penal.

Curtea consideră că cele trei infracțiuni de care a fost acuzat inculpatul sunt infracțiuni flagrante în sensul art.293 Cod procedură penală. În aceste condiții, trebuie avut în vedere că art.43 alin. (2) din Anexa 1 la Decretul Președintelui nr. 195 din 16 martie 2020, privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României (publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.212 din 16 martie 2020), aprobat prin Hotărârea Parlamentului României nr. 3 din 19 martie 2020, pentru încuviințarea măsurii adoptate de Președintele României privind instituirea stării de urgență pe întreg teritoriul României (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 224 din 19 martie 2020), respectiv art.64 alin.5 din Anexa 1 la Decretul Președintelui nr. 240 din 14 aprilie 2020, privind prelungirea stării de urgență pe teritoriul României (publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 311 din 14 aprilie 2020), aprobat prin Hotărârea Parlamentului României nr. 4 din 16 aprilie 2020, pentru încuviințarea măsurii adoptate de Președintele României privind prelungirea stării de urgență pe întreg teritoriul României (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 320 din 16 aprilie 2020) exceptează explicit infracțiunile flagrante de la suspendarea procesului, fără a distinge după cum acestea au fost comise în timpul stării de urgență sau anterior acesteia.

Or, în aceste condiții nu se poate considera că cele două decrete prezidențiale au avut ca efect suspendarea pe o durată de 60 de zile a cursului prescripției penale în prezenta cauză.

În plus, Curtea notează că prin decizia Curții Constituționale nr. 152/din 06.05.2020 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.387 din 13.05.2020) instanța de contencios constituțional a apreciat că, pe de o parte, că Decretul Președintelui prin care se instituie starea de urgență **reprezintă un act administrativ cu caracter normativ**, iar, pe de altă parte, că **dispozițiile din anexa acestuia au fost emise cu depășirea de către Președinte a atribuțiilor sale constituționale** și că măsura suspendării judecării unor cauze pe durata stării de urgență (ce poate aduce atingere dreptului la un proces echitabil, într-un termen rezonabil), nu putea fi dispusă de președinte, prin dispozițiile cuprinse în anexa la decretul de instituire a stării de urgență [„În primul rând, dacă legiuitorul constituant ar fi considerat că prin decret, ca act administrativ normativ, Președintele, ca autoritate executivă, poate adopta norme cu putere de lege în perioada stării de urgență sau de asediu, ar fi prevăzut în mod expres această delegare legislativă (...) În al doilea rând, legiuitorul constituant a prevăzut expres în norma-cadru privind măsurile excepționale – art.93 alin.(2) că „Dacă Parlamentul nu se află în sesiune, el se convoacă de drept în cel mult 48 de ore de la instituirea stării de asediu sau a stării de urgență și funcționează pe toată durata acestora”. Rațiunea obligării Parlamentului, prin Constituție, să funcționeze pe toată durata declarării stării de asediu sau a stării de urgență este tocmai aceea de a crea *posibilitatea intervenției legislative în regim de urgență, în orice domeniu pe care situația de criză îl afectează, inclusiv și mai ales atunci când este vizată restrângerea exercițiului unor drepturi și al unor libertăți fundamentale.* (...) Astfel, norma constituțională constituie o *garanție împotriva eventualelor excесе sau abuzuri ale autorităților publice executive*, Parlamentul, ca organ reprezentativ suprem al poporului, acționând ca un garant al drepturilor și al libertăților cetățenilor. În al treilea rând, existența unei stări de asediu sau de urgență se încadrează *per se* în ipoteza de incidență a prevederilor art.115 alin.(4) din Constituție, care permit Guvernului să adopte ordonanțe de urgență „numai în situații extraordinare”. Așa fiind, *inclusiv legiuitorul delegat are abilitatea constituțională să intervină cu celeritate și să modifice cadrul legislativ existent*, adoptând măsurile normative pe care starea

de fapt le impune. În concluzie, cadrul constituțional în vigoare delimitează în mod riguros competențele autorităților publice, respectiv partajarea atribuțiilor legislative de cele executive, excepția de la regulă fiind în mod expres reglementată și de strictă interpretare. (...) modul în care Președintele și-a exercitat atribuția constituțională, prin depășirea cadrului legal, nu este consecința vreunui viciu de neconstituționalitate a actului normativ de reglementare primară în virtutea și în limitele căruia autoritatea publică era abilitată să acționeze. Așa cum s-a precizat anterior, stabilind competențele fiecărei autorități publice implicate în gestionarea situației de criză care a generat instituirea stării de urgență, nicio dispoziție a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.1/1999 nu îl îndrituiește pe Președinte să acționeze dincolo de competențele sale constituționale (...). încuviințând instituirea stării de urgență, Parlamentul României avea obligația de a verifica îndeplinirea condițiilor constituționale și legale pe care decretul Președintelui trebuia să le respecte. Or, prin articolul unic al Hotărârii nr.3 din 19 martie 2020 pentru încuviințarea măsurii adoptate de Președintele României privind instituirea stării de urgență pe întreg teritoriul României, Parlamentul s-a limitat să încuviințeze măsura, fără a-și îndeplini obligația de a verifica respectarea exigențelor pe care Constituția și legea le impun decretului Președintelui și de a sancționa exercitarea ultra vires a competențelor legale”].

În aceste condiții, chiar și în ipoteza infracțiunilor care nu erau flagrante nu se poate considera a operat suspendarea cursului prescripției răspunderii penal în condițiile art. 156 Cod penal. Această concluzie își menține valabilitatea, chiar dacă cele două decrete prezidențiale au fost aprobate prin hotărâri ale Parlamentului (Hotărârea Parlamentului României nr. 3 din 19 martie 2020, respectiv Hotărârea Parlamentului României nr. 4 din 16 aprilie 2020), deoarece puterea legiuitoare a încuviințat doar instituirea stării de urgență, nu și celelalte măsuri adoptate prin aceste decrete.

În consecință, în temeiul prevederilor art. 396 alin. (1) și (6) raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) Cod de procedură penală, art. 154 alin. (1) lit. e) Cod penal și art. 5 Cod penal, cu referire la art. 155 alin. (1) Cod penal interpretat prin Deciziile nr. 297/2018 și nr. 358/2022 ale Curții Constituționale a României, va dispune încetarea procesului penal pornit împotriva inculpatului **UID** pentru comiterea infracțiunii de amenințare, prevăzute de art. 206 alin. (1) Cod penal cu aplicarea art. 44 alin. (1) Cod penal, **ca urmare a intervenției prescripției răspunderii penale.**

II. În ceea ce privește infracțiunea de violare a sediului profesional, prevăzută de art. 225 alin. (1) Cod penal

Curtea constată că, din probele administrate în cauză în cursul urmăririi penale și al cercetării judecătorești, rezultă următoarele: inculpatul **UID** este membru al Asociației PP și că, pe fondul nemulțumirilor pe care le-a avut cu privire la activitatea conducerii acestei asociații, acesta a promovat mai multe acțiuni în justiție împotriva asociației, între inculpat și conducerea asociației existând o stare conflictuală.

În data de 24 iunie 2017, în jurul orei 12:00, la sediul Asociației PP, s-a desfășurat o ședință a asociației, la care au participat persoana vătămată CI, președintele asociației, SA, secretarul consiliului de administrație al asociației, CI, membră a asociației, VA, UT, PV, toți având calitatea de consilieri ai consiliului de administrație al asociației și UP, având calitatea de casier al asociației.

Din declarațiile date în faza de urmărire penală de persoana vătămată CI (filele 15-16 din dosarul de urmărire penală), SA (filele 17-18 din dosarul de urmărire penală), CI (filele 19-20 din faza de urmărire penală), VA (filele 22-23 din dosarul de urmărire penală), UT (filele 24-25 din dosarul de urmărire penală), UP (filele 26-27 din dosarul de urmărire penală), PV (fila 28 din dosarul de urmărire penală), toți membri ai asociației care au participat la ședință, rezultă că, în data de 24 iunie 2017, în jurul orei 12:30, la sediul asociației s-a prezentat inculpatul **UID**, care, după ce a intrat, a început să adreseze profereze injurii și jigniri la adresa președintelui asociației, CI, iar ulterior și la adresa celorlalți membri care erau prezenți și, deși i s-a solicitat de către președintele asociației să iasă afară din sediu, deoarece se desfășoară o ședință de consiliu, inculpatul a refuzat. Întrucât inculpatul a refuzat să părăsească sediul asociației și a continuat să profereze injurii și jigniri, CI, președintele asociației, a apelant SNUAU 112, solicitând sprijinul poliției. În urma solicitării, la fața locului s-a deplasat un echipaj de poliție, care l-a condus pe inculpat în curtea imobilului.

Din declarațiile persoanei vătămate și ale martorilor rezultă că inculpatul ar fi continuat să strige și să profereze injurii, jigniri și amenințări la adresa președintelui asociației și a celorlalți membri, motiv pentru

care CI a închis și asigurat ușa de acces în sediu cu cheia, pentru ca inculpatul **UID** să nu mai poată intra în sediu.

Din declarațiile persoanei vătămate CI și ale martorilor UT, VA, SA și CI rezultă că inculpatul a încercat din nou să intre în sediul asociației și, pentru că nu a reușit, întrucât ușa era încuiată, a legat cu un cablu ușa de balustradă, condiții în care, după terminarea ședinței, membrii asociației nu au putut ieși, CI sunându-l pe CP și cerându-i să vină să dezlege ușa.

Probele mai sus arătate au fost administrate în faza de urmărire penală în etapa in rem, caracterizată de necontradictorialitate. Așadar, acuzatul nu a avut posibilitatea de adresa întrebări martorilor în exercitarea dreptului la apărare, caz în care aceste declarații au o valoare probantă condiționată.

Ulterior efectuării urmăririi penale *in personam* a fost audiată martora BI-V (fila 21 din dosarul de urmărire penală), care a arătat că în data de 24 iunie 2017, în jurul orei 12:00, în timp ce se afla la magazinul ABC/bar administrat de mama sa, situat la parterul blocului de locuințe în care se află sediul asociației, l-a văzut pe inculpat că s-a deplasat de mai multe ori de la sediul asociației și până în fața magazinului, vorbind la telefonul mobil și înjurându-i pe membrii asociației. A mai arătat martora că inculpatul a intrat în bar, unde a continuat scandalul, însă, ca urmare a cererii sale, inculpatul a ieșit din bar, însă a continuat să strige și să înjure în fața barului și a blocului de locuințe. Martora a arătat că nu a fost atentă la injuriile pe care le proferea inculpatul, neînțelegând exact expresiile acestuia și nu și-a amintit ce persoane erau prezente în acea perioadă în care inculpatul a făcut scandal.

Tot după efectuarea urmăririi penale *in personam* au fost audiați martorii CLP (fila 29 din dosarul de urmărire penală) și ȚS (fila 30 din dosarul de urmărire penală), din declarațiile cărora rezultă că martorul CLP a fost plecat în ziua de 24 iunie 2017 la munca câmpului și abia a doua zi a aflat despre cele întâmplate, martorul ȚS fiind cel care, în ziua de 24 iunie 2017, a tăiat cu un patent sârma cu care era legată ușa de la sediul asociației de balustradă, întrucât altfel nu putea să ajungă la domiciliul său, situat la un nivel mai sus față de sediul asociației.

În etapa cercetării judecătorești în fond, s-a procedat la readministrarea probelor, în condiții de oralitate, nemijlocire și contradictorialitate, în prezența apărătorului ales al inculpatului, care le-a adresat întrebări martorilor, iar din analiza de ansamblu a acestora nu rezultă dincolo de orice îndoială rezonabilă nici că inculpatul a intrat fără drept în sediul asociației și nici că a refuzat să părăsească acest sediu la solicitarea persoanei îndreptățite.

Astfel, spre deosebire de declarația dată în faza de urmărire penală, martora CI (fila 37 din dosarul instanței de fond) a susținut că, după ce inculpatul a intrat în sediul asociației, având o poziție recalcitrantă, și după ce președintele asociației i-a cerut acestuia să părăsească sediul, inculpatul s-a împotrivit, însă a fost scos afară. A arătat martora că, după ce a fost scos afară, inculpatul a blocat ușa de acces în sediul asociației, condiții în care unul dintre membrii consiliului de administrație a apelant SNUAU 112, iar în urma acestui apel un echipaj de poliție s-a deplasat la fața locului și l-a condus pe inculpat în curtea imobilului.

Și martorul SA (fila 57 din dosarul instanței de fond), spre deosebire de declarația dată în faza de urmărire penală, a arătat că o parte din discuții s-au purtat jos, în curtea imobilului, în sediul asociației aflându-se doar el, împreună cu UP și CI, restul membrilor și inculpatul fiind în curte. Martorul a mai arătat că inculpatul, în calitatea lui de membru al asociației, are dreptul să participe doar la ședințe, iar nu și la deliberările consiliului de administrație. De asemenea, martorul a arătat că, în mod normal, inculpatul avea dreptul să participe la ședința respectivă, însă modalitatea în care a făcut-o a fost una nepotrivită. A mai susținut martorul că inculpatul a proferat injurii și amenințări în hol, precizând că există o încăpere mare, unde este sala de ședință, și un hol.

Martorul a precizat că inculpatul a ieșit din sala de ședință după ce inițial a vociferat, în momentul în care i s-a cerut să iasă, pentru a se putea desfășura ședința și că, atunci când a venit echipajul de poliție, acesta se afla în curtea imobilului.

Martorul PV (fila 58 din dosarul instanței de fond) a arătat că își menține declarația dată în faza de urmărire penală, precizând că nu l-a văzut pe inculpat să intre forțat în sala de ședință.

Și martorul VA (fila 59 din dosarul instanței de fond) a susținut că, după ce inculpatul s-a prezentat la sediul asociației și a proferat injurii și i-a amenințat pe cei prezenți, a fost îndepărtat din sală, însă a revenit și i-a amenințat că se va dezbrăca, moment în care președintele asociației, CI, a vrut să-l lovească pe inculpat, însă el l-a oprit.

Inițial martorul a susținut că inculpatul a părăsit sediul „de rușine” și ca urmare a faptului că președintele asociației i-a comunicat că va solicita sprijinul organelor de poliție, pentru ca ulterior să susțină că inculpatul a fost scos din sediu de organele de poliție, după care a revenit.

Martorul UT (fila 60 din dosarul instanței de fond) a susținut că inculpatul s-a prezentat la sediul asociației și l-a jignit, că i s-a solicitat de către președintele asociației să părăsească încăperea și că, văzând că nu iese, acesta a anunțat organele de poliție, inculpatul a fost scos din sediul asociației și ședința s-a desfășurat în continuare.

Martorul UP (file 61 din dosarul instanței de fond), după ce inițial a susținut că inculpatul a pătruns în sediu, a deschis ușa și a intrat, nefiind invitat de vreo persoană, și, deși i s-a solicitat să părăsească sediul asociației, acesta nu a vrut să iasă, au fost anunțate organele de poliție și a fost scos în prezența organelor de poliție, a arătat că inculpatul avea dreptul să participe la ședință, așa cum orice membru al asociației are dreptul să o facă, dar că la acea ședință a intrat abuziv, iar când a ieșit din încăperea a trântit ușa.

Martora BI-V (fila 86 din dosarul instanței de fond) a arătat că discuțiile dintre inculpat și celelalte persoane au avut loc în fața blocului unde are sediul asociația și nu știe dacă inculpatul s-a deplasat la sediul asociației. De asemenea, martora a arătat că în bar nu erau clienți, astfel că atitudinea inculpatului nu a avut cum să atragă atenția cuiva. Martora a mai arătat că nu ține minte dacă organele de poliție s-au deplasat la fața locului.

În declarația dată în fața instanței de fond (filele 17-18), inculpatul a susținut că s-a prezentat la ședința din 24 iunie 2017, după ce a aflat despre desfășurarea acesteia, pentru a cere socoteală președintelui asociației și membrilor consiliului de administrație, cu atât mai mult cu cât anterior contestase o hotărâre a adunării generale a asociației, întrebându-i de ce țin ședința de consiliu în condițiile în care adunarea generală nu este validată. Inculpatul a precizat că este o persoană cu dizabilități, fiind aproape nevăzător. A arătat inculpatul că președintele asociației a apelat numărul SNUAU 112 și s-a prezentat un echipaj de poliție, care l-a sancționat contravențional. Inculpatul a precizat că a ieșit din sediul asociației înainte de sosirea echipajului de poliție, iar după ce aceasta a sosit, a urcat din nou la etajul 2, unde se află sediul asociației, inițial urcând membrii echipajului de poliție, iar apoi el.

Curtea notează că infracțiunea de violarea sediului profesional constă în pătrunderea fără drept, în orice mod, în oricare dintre sediile unde o persoană juridică sau fizică își desfășoară activitatea profesională ori refuzul de a le părăsi la cererea persoanei îndreptățite.

Prin actul de sesizare a instanței în sarcina inculpatului s-au reținut ambele modalități alternative prin care poate fi realizat elementul material al laturii obiective a infracțiunii, respectiv atât pătrunderea fără drept, cât și refuzul de părăsire.

Curtea consideră că, în ceea ce privește prima variantă alternativă, dacă cel care pătrunde într-un sediu profesional își fundamentează acțiunea sa pe o bază legală, fapta de violare a sediului profesional nu este tipică, chiar dacă persoana în drept să folosească spațiul se opune pătrunderii.

Pe de o parte, Curtea reține că, din probele administrate în cauză, rezultă că inculpatul, în calitatea sa de membru al Asociației PP, avea dreptul de a participa la ședință, iar, pe de altă parte, că inculpatul, tocmai în considerarea acestei calități a sale, nu a prevăzut că prin intrarea sa în sediul asociației, în timpul desfășurării ședinței asociației, pătrunde fără drept în sediul acesteia.

Referitor la cea de-a doua variantă alternativă, Curtea constată că din probele administrate nu rezultă la standardul probei dincolo de orice îndoială rezonabilă că inculpatul a refuzat să părăsească sediul asociației la solicitarea președintelui, respectiv că acesta a fost scos din sediu de echipajul de poliție sosit la fața locului.

Curtea apreciază că cele susținute de inculpat în declarația dată în fața instanței de fond în sensul că a părăsit sediul asociației înainte de sosirea echipajului de poliție și că a urcat din nou la etajul al doilea, unde se află sediul asociației, după sosirea acestuia, sunt veridice, coroborându-se cu celelalte declarații date în cauză în faza cercetării judecătorești.

Drept urmare, Curtea consideră că în cauză nu sunt întrunite elementele de tipicitate obiectivă ale infracțiunii de violarea sediului profesional, prevăzută de art. 225 alin. (1) Cod penal, motiv pentru care va dispune achitarea inculpatului de sub acuzația comiterii acestei infracțiuni în temeiul dispozițiilor art. 16 alin. (1) lit. b) teza I Cod procedură penală.

III. Referitor la infracțiunea de tulburarea ordinii și liniștii publice, prevăzută de art. 371 Cod penal

Curtea constată că prin actul de sesizare a instanței în sarcina inculpatului s-a reținut că, în data de 24 iunie 2017, în jurul orei 12:00, în sediul Asociației PP, unde se desfășura ședința consiliului de administrație, a avut un comportament recalcitrant, înjurând și jignind pe președintele asociației și membrii prezenți, lovind cu pumnii și picioarele în ușă, fiind necesară intervenția poliției pentru îndepărtarea din sediu, iar apoi a continuat cu același comportament în fața blocului unde se află sediul asociației, stârnind repulsia și indignarea persoanelor de față sau aflate în apropiere.

În ceea ce privește comportamentul pe care inculpatul l-ar fi avut în fața blocului unde se află sediul asociației, prin care ar fi stârnit repulsia și indignarea persoanelor de față sau aflate în apropiere, a fost audiată doar martora BI-V, care, în declarația dată în fața instanței de fond, a arătat că discuțiile dintre inculpat și celelalte persoane prezente la ședință ar fi avut loc în fața blocului în care se află sediul asociației și că atitudinea inculpatului nu a avut cui să atragă atenția, deoarece în magazin nu erau clienți.

Ca atare, Curtea apreciază că în sarcina inculpatului nu se poate reține decât că, în data de 24 iunie 2017, în jurul orei 12:00, în sediul Asociației PP, unde se desfășura ședința consiliului de administrație, inculpatul UID a avut un comportament recalcitrant, înjurând și jignind pe președintele asociației și membrii prezenți, lovind cu pumnii și picioarele în ușă, fiind necesară intervenția poliției pentru îndepărtarea din sediu.

Curtea constată că, prin procesul-verbal de contravenție seria PA nr. 2058042 încheiat de Postul de Poliție Bratca în data de 24 iunie 2017 (fila 27 din dosarul instanței de fond), inculpatul a fost sancționat cu o amendă de 200 de lei, pentru comiterea contravenției prevăzute de art. 2 pct. 1) din Legea nr. 61/1991, reținându-se că, aflându-se la sediul Asociației PP, a adresat cuvinte și expresii jignitoare persoanelor aflate la ședința consiliului de administrație.

Curtea apreciază că principiul *ne bis in idem* este aplicabil și în cazul în care pentru fapta comisă persoana a fost sancționată contravențional, întrucât ea poate fi considerată ca având un caracter „penal” în sensul autonom pe care Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale îl acordă respectivei noțiuni.

Pentru reținerea incidenței principiului *ne bis in idem* este necesar să fie întrunite cumulativ următoarele condiții: existența unei hotărâri definitive cu privire la fondul cauzei; existența unei duble proceduri în materie penală de sancționare (*bis*); noul proces penal să se îndrepte contra aceleiași persoane (*eadem personae*); să privească *fapte identice ori fapte care sunt în mod substanțial aceleași (idem factum)*.

În raport de criteriile *Engel* stabilite de Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO, *Engel ș.a. contra Olandei*, hotărârea din 8 iunie 1976, parag. 81), pentru a aprecia dacă există o *acuzare în materie penală*, respectiv: calificarea faptei ca infracțiune în dreptul intern, natura faptei incriminate, scopul, natura și gradul de severitate al sancțiunii ce poate fi aplicată persoanei acuzate, Curtea consideră că procedura contravențională desfășurată împotriva inculpatului pentru comiterea contravenției prevăzute de art. 2 pct. 1) din Legea nr. 61/1991 poate fi calificată drept *acuzare în materie penală*.

Curtea notează că în *cauza Tsonev nr. 2. contra Bulgariei (CtEDO, hotărârea din 14 ianuarie 2010)*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat că natura contravenției pentru care reclamantul a fost sancționat se circumscrie noțiunii de *procedură penală* utilizată de art. 4 al Protocolului nr. 7 adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. Totodată, instanța de la Strasbourg a reținut că fapta pentru care reclamantul a fost amendat contravențional este aceeași cu cea pentru care a fost ulterior urmărit și condamnat penal, având în vedere nu încadrarea juridică a acesteia în dreptul intern, ci numai faptele, prin ele însele, ca punct de comparație, decizând că reclamantul a fost condamnat într-o procedură administrativă ce este asimilată unei proceduri penale, în sensul autonom al Convenției Europene. De asemenea, s-a reținut că, după ce această condamnare a devenit definitivă, acuzațiile penale au fost formulate împotriva reclamantului pentru aceeași fapte ca cele pentru care a fost sancționat în procedurile administrative, fiind încălcat astfel art. 4 al Protocolului nr. 7.

Tot astfel, Marea Cameră a Curții Europene a Drepturilor Omului a apreciat în *cauza Mihalache contra României* (hotărârea din 8 iulie 2019) că „utilizarea termenului de *hotărâre judecătorească* în versiunea franceză a Convenției (spre deosebire de versiunea în limba engleză, unde art. 4 din Protocolul nr. 7 face referire numai la o «*condamnare sau achitare definitivă*») nu poate justifica o restrângere a sensului noțiunii de hotărâre. Ceea ce contează este ca decizia în cauză să fi fost emisă/dispusă/pronunțată de o autoritate care participă la administrarea justiției în sistemul juridic național și ca această autoritate să fie competentă în conformitate cu dreptul intern să stabilească și, după caz, să sancționeze comportamentul

ilicite pentru care o persoană a fost acuzată. Faptul că decizia nu ia forma unei hotărâri judecătorești nu poate pune în discuție achitarea sau condamnarea persoanei, întrucât un astfel de aspect procedural și formal nu poate avea o influență asupra efectelor deciziei”. În consecință, Marea Cameră a Curții Europene a Drepturilor Omului a considerat că intervenția unei instanțe de judecată nu este întotdeauna necesară pentru existența unei hotărâri care, rămasă definitivă, să se bucure de efectele *ne bis in idem*.

Curtea constată că inculpatul **UID** a fost sancționat cu o amendă de 200 lei pentru comiterea contravenției prevăzute de art. 2 pct. 1) din Legea nr. 161/1991, procesul-verbal de contravenție nefiind atacat de inculpat, dobândind astfel caracter definitiv, în sensul art. 4 al Protocolului nr. 7 adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, la expirarea termenului de 15 zile în care acesta putea formula plângere contravențională împotriva acestuia, respectiv înainte de începerea urmăririi penale împotriva inculpatului.

În ceea ce privește existența unei duble proceduri *în materie penală* de sancționare (*bis*), Curtea reține că, potrivit art. 2 pct. 1) din Legea nr. 61/1991, constituie contravenție săvârșirea în public de fapte, acte sau gesturi obscene, proferarea de injurii, expresii jignitoare sau vulgare, amenințări cu acte de violență împotriva persoanelor sau bunurilor acestora, de natură să tulbure ordinea și liniștea publică sau să provoace indignarea cetățenilor ori să lezeze demnitatea și onoarea acestora, dacă nu este comisă în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, să fie considerată infracțiune și, conform art. 3 din aceeași lege, este sancționată cu amendă de la 200 lei la 1.000 lei.

Totodată, Curtea notează că, potrivit art. 371 Cod penal, constituie infracțiunea de tulburarea ordinii și liniștii publice fapta persoanei care, în public, prin violențe comise împotriva persoanelor sau bunurilor ori prin amenințări sau atingeri grave aduse demnității persoanelor, tulbură ordinea și liniștea publică, infracțiune pedepsită cu închisoarea de la unu la 5 ani sau cu amendă.

În continuare, procedând la analiza comparativă a situațiilor de fapt astfel cum acestea au fost descrise în procesul-verbal de contravenție cu situația de fapt menționată în rechizitoriu, Curtea constată că faptele cuprinse în cele două proceduri, administrativă și penală, respectiv acțiunile ce constituie elementul material al laturii obiective atât a contravenției, cât și a infracțiunii, sunt aceleași în ambele proceduri, în sensul că reprezintă un ansamblu de fapte indisolubil legate între ele, în timp și spațiu, precum și prin obiectul lor, independent de încadrările juridice ale faptelor sau de interesul juridic protejat.

Curtea apreciază că prezentarea în esență a situației de fapt care a condus la sancționarea contravențională în procesul-verbal de contravenție seria PA nr. 2058042 încheiat de Postul de Poliție B. în data de 24 iunie 2017 (*aflându-se la sediul Asociației PP a adresat cuvinte și expresii jignitoare persoanelor aflate la ședința consiliului de administrație*) nu este de natură a afecta în vreun fel împrejurările în care s-au produs evenimentele pe baza cărora s-a întocmit rechizitoriul (*în data de 24 iunie 2017, în jurul orei 12:00, în sediul Asociației PP, unde se desfășura ședința consiliului de administrație, inculpatul UID a avut un comportament recalcitrant, injurând și jignind pe președintele asociației și membrii prezenți, lovind cu pumnii și picioarele în ușă, fiind necesară intervenția poliției pentru îndepărtarea din sediu*), fiind evident că faptele din cele două proceduri sunt identice (din perspectiva înțelesului autonom pe care această noțiune, a identității de fapte materiale, o are în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului).

În aceste condiții, Curtea constată că, în cauză, sancțiunea contravențională aplicată inculpatului are ca obiect aceeași faptă pentru care împotriva acestuia s-a început urmărirea penală, cele două proceduri vizând aceeași faptă (*idem factual*) și aceeași persoană (*idem personal*), sancțiunea contravențională devenind definitivă înainte de începerea urmăririi penale împotriva inculpatului.

Curtea opinează că prezentul proces penal reprezintă o a doua procedură judiciară a statului îndreptată împotriva inculpatului **UID**, prin care se urmărește angajarea răspunderii penale a inculpatului pentru o faptă de natură penală pentru care a fost deja condamnat definitiv în procedura contravențională.

Prin urmare, din moment ce o autoritate a statului a ales să aplice o sancțiune de natură administrativă persoanei în sarcina căreia a reținut că fapta săvârșită constituie contravenție, nu este admisibil ca o altă autoritate să dispună, în condițiile prezentate, trimiterea în judecată a acelei persoane, ca urmare a aprecierii asupra împrejurării că aceeași faptă comisă ar constitui infracțiune.

Prin urmare, cum în cauză sunt întrunite toate cele trei componente ale principiului ne bis in idem și având în vedere principiul priorității tratatelor internaționale privind drepturile omului în fața legislației naționale, principiu consacrat de art. 20 din Constituție, Curtea consideră că în cauză este incident cazul de împiedicare a exercitării acțiunii penale prevăzut de art. 16 alin. (1) lit. j) Cod procedură penală.

IV. Cu privire la acțiunile civile exercitate în cauză

Pe de o parte, Curtea consideră că prima instanță a apreciat în mod legal și temeinic că persoana vătămată CI nu s-a constituit parte civilă în cauză în condițiile prevăzute de art. 20 alin. (2) Cod procedură penală, în condițiile în care prin cererea formulată în cursul urmăririi penale nu a indicat natura și cuantumul pretențiilor civile.

Curtea subliniază că dispozițiile art. 20 alin. (1), (2) și (4) Cod procedură penală trebuie interpretate ca instituind un **filtru de admisibilitate** a cererii de constituire ca parte civilă în procesul penal, care face ca, în ipoteza în care nu sunt îndeplinite cerințele referitoare la conținutul cererii de constituire ca parte civilă, instanța să constate inadmisibilitatea cererii și faptul că nu există acțiune civilă exercitată în mod legal în cauză.

Pe de altă parte, Curtea apreciază că în mod nelegal și netemeinic prima instanță a admis în parte acțiunea civilă exercitată în cauză de persoana vătămată Asociația de Pădurit și Pășunat „Măgura Piatra Craiului – Beznea”, dispunând obligarea inculpatului la plata în favoarea acesteia a sumei de 1.500 lei, cu titlu de daune morale.

Mai întâi, Curtea opinează că, față de reținerea lipsei tipicității obiective a faptei de violare a sediului profesional și de incidența impedimentului *ne bis in idem* cu referire la fapta de tulburarea ordinii și liniștii publice, sunt incidente dispozițiile art. 25 alin. (5) Cod procedură penală, în sensul lăsării nesoluționate a acțiunii civile exercitate de APP împotriva inculpatului **UID**, cu privire la aceste acte care au făcut obiectul acuzației și prin raportare la care partea civilă a apreciat că a fost produs un prejudiciu.

În al doilea rând, Curtea constată prin cererea înregistrată la instanța de fond în data de 27 noiembrie 2018 (fila 17 din dosarul nr. 2440/177/2018/a1 al Judecătorei Aleșd), persoana vătămată APP s-a constituit parte civilă cu suma de 1.000 lei, cu titlu de daune materiale, și cu suma de 1.000 euro, cu titlu de daune morale reactualizate cu dobânda legală la data plății, arătând că inculpatul a fost trimis în judecată pentru comiterea infracțiunii de amenințare, prevăzută de art. 206 Cod penal, arătând că, prin atitudinea turbulentă a inculpatului, prin afirmațiile publice pe care le-a făcut și prin fapta în sine a adus atingere credibilității asociației, a generat nenumărate dispute și numeroase litigii.

Atât parchetul, prin actul de sesizare, cât și instanța de fond, prin hotărârea atacată, au reținut că subiectul pasiv al infracțiunii de amenințare a fost persoana vătămată CI, iar nu Asociației PP.

Așa fiind, având în vedere că, așa cum este prevăzut în mod expres prin art. 19 alin. (1) Cod procedură penală, acțiunea civilă exercitată în procesul penal are un caracter accesoriu acțiunii penale, care reclamă identitate între fapta care constituie infracțiune și cea generatoare de prejudiciu, precum și principiul disponibilității care guvernează acțiunea civilă, Curtea apreciază că în mod greșit instanța de fond a admis acțiunea civilă exercitată de APP împotriva inculpatului. Pe cale de consecință, Curtea va respinge ca nefondată acțiunea civilă exercitată de APP împotriva inculpatului **UID**, cu privire la actele care au făcut obiectul acuzației de amenințare și prin raportare la care partea civilă a apreciat că a fost produs un prejudiciu.

Pentru aceste considerente, în baza art. 421 alin. (1) pct. 2 lit. a) Cod procedură penală, se va admite apelul declarat de inculpatul **UID** împotriva sentinței penale nr. 188 din 31 decembrie 2021 pronunțate de Judecătoria Aleșd în dosarul nr. 2440/177/2018, care va fi desființată și, rejudecând, se va desconta pedeapsa de un an și 3 luni închisoare aplicată inculpatului în pedeapsa rezultantă de 5 luni închisoare aplicată în prezenta cauză și pedeapsa de 10 luni închisoare aplicată inculpatului prin sentința penală nr. 113 din 21 octombrie 2016 pronunțată de Judecătoria Aleșd în dosarul nr. 695/177/2014, definitivă prin decizia penală nr. 156/A din 14 martie 2017 pronunțată de Curtea de Apel Oradea în dosarul nr. 695/177/2014.

Se vor înlătura dispozițiile art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 cu referire la art. 83 alin. (1) Cod penal privind revocarea suspendării condiționate a executării pedepsei de 10 luni închisoare aplicate inculpatului **UID** prin sentința penală nr. 113 din 21 octombrie 2016 pronunțată de Judecătoria Aleșd în dosarul nr. 695/177/2014, definitivă prin decizia penală nr. 156/A din 14 martie 2017 pronunțată de Curtea de Apel Oradea în dosarul nr. 695/177/2014.

Se va desconta pedeapsa rezultantă de 5 luni închisoare aplicată inculpatul **UID** în pedepsele individuale de 3 luni închisoare aplicată pentru comiterea infracțiunii de amenințare, prevăzută de art. 206 alin. (1) Cod penal cu aplicarea art. 44 alin. (1) Cod penal, 3 luni închisoare aplicată pentru comiterea infracțiunii de violarea sediului profesional, prevăzută de art. 225 alin. (1) Cod penal cu aplicarea art. 44 alin. (1) Cod penal, și 3 luni închisoare aplicată pentru comiterea infracțiunii de tulburarea ordinii și liniștii

publice, prevăzută de art. 371 Cod penal cu aplicarea art. 44 alin. (1) Cod penal, și înlătură atât sporul de 2 luni închisoare aplicat în urma contopirii, cât și pedepsele individuale aplicate inculpatului.

Se va înlătura dispoziția de obligare a inculpatului la plata sumei de 1.500 lei, cu titlu de daune morale în favoarea părții civile Asociației PP precum și dispoziția de obligare a inculpatului la plata sumei de 500 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare în favoarea statului.

În baza art. 396 alin. (6) Cod procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) Cod procedură penală, art. 154 alin. (1) lit. e) Cod penal și art. 5 Cod penal, cu referire la art. 155 alin. (1) Cod penal interpretat prin Deciziile Curții Constituționale nr. 297/2018 și nr. 358/2022, se va înceta procesul penal pornit împotriva inculpatului **UID** pentru comiterea infracțiunii de amenințare, prevăzută de art. 206 alin. (1) Cod penal cu aplicarea art. 44 alin. (1) Cod penal, **ca urmare a intervenției prescripției răspunderii penale.**

În baza art. 396 alin. (5) Cod procedură penală rap. la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I Cod penal, va fi achitat inculpatul **UID** de sub acuzația comiterii infracțiunii de violarea sediului profesional, prevăzută de art. 225 alin. (1) Cod penal cu aplicarea art. 44 alin. (1) Cod penal, **față de lipsa tipicității obiective a faptei.**

În baza art. 396 alin. (6) Cod procedură penală rap. la art. 16 alin. (1) lit. j) Cod procedură penală, se va înceta procesul penal pornit împotriva inculpatului **UID** pentru comiterea infracțiunii de tulburarea ordinii și liniștii publice, prevăzută de art. 371 Cod penal cu aplicarea art. 44 alin. (1) Cod penal, **față de incidența autorității de lucru judecat a hotărârii definitive de sancționare contravențională anterioară a inculpatului pentru aceeași faptă**

În baza art. 25 alin. (5) Cod procedură penală, se va nesoluționa acțiunea civilă exercitată de partea civilă **APP** împotriva inculpatului **UID**, pentru prejudiciul pretins în temeiul faptelor de violare a sediului profesional și tulburarea ordinii și liniștii publice, care au făcut obiectul acuzației.

Va respinge ca nefondată **acțiunea civilă** exercitată de partea civilă **APP** împotriva inculpatului **UID**, pentru prejudiciul pretins în temeiul faptei de amenințare care a făcut obiectul acuzației.

În baza art. 275 alin. (3) Cod procedură penală, cheltuielile judiciare avansate în fond și în apelul inculpatului vor rămâne în sarcina statului.

PENTRU ACESTE MOTIVE ÎN NUMELE LEGII D E C I D E

În baza art. 421 alin. (1) pct. 2 lit. a) Cod procedură penală, **admite apelul declarat de inculpatul UID** împotriva sentinței penale nr. 188 din 31 decembrie 2021 pronunțate de Judecătoria Aleșd în dosarul nr. 2440/177/2018.

Desființează sentința atacată și, rejudecând:

Descontopește pedeapsa de un an și 3 luni închisoare în pedeapsa rezultantă de *5 luni închisoare* aplicată în prezenta cauză și *pedeapsa de 10 luni* închisoare aplicată inculpatului prin sentința penală nr. 113 din 21 octombrie 2016 pronunțată de Judecătoria Aleșd în dosarul nr. 695/177/2014, definitivă prin decizia penală nr. 156/A din 14 martie 2017 pronunțată de Curtea de Apel Oradea în dosarul nr. 695/177/2014.

Înlătură dispozițiile art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 cu referire la art. 83 alin. (1) Cod penal privind revocarea suspendării condiționate a executării pedepsei de 10 luni închisoare aplicată inculpatului **UID** prin sentința penală nr. 113 din 21 octombrie 2016 pronunțată de Judecătoria Aleșd în dosarul nr. 695/177/2014, definitivă prin decizia penală nr. 156/A din 14 martie 2017 pronunțată de Curtea de Apel Oradea în dosarul nr. 695/177/2014.

Descontopește pedeapsa rezultantă de 5 luni închisoare aplicată inculpatului **UID** în pedepsele individuale de *3 luni închisoare* aplicată pentru comiterea infracțiunii de amenințare, prevăzută de art. 206 alin. (1) Cod penal cu aplicarea art. 44 alin. (1) Cod penal, *3 luni închisoare* aplicate pentru comiterea infracțiunii de violarea sediului profesional, prevăzută de art. 225 alin. (1) Cod penal cu aplicarea art. 44 alin. (1) Cod penal și *3 luni închisoare* aplicată pentru comiterea infracțiunii de tulburarea ordinii și liniștii publice, prevăzută de art. 371 Cod penal cu aplicarea art. 44 alin. (1) Cod penal și înlătură atât sporul de 2 luni închisoare aplicat în urma contopirii, cât și soluțiile de condamnare la pedepsele individuale aplicate inculpatului.

Înlătură dispoziția de obligare a inculpatului la plata sumei de 1.500 lei, cu titlu de daune morale, în favoarea părții civile Asociația PP precum și dispoziția de obligare a inculpatului la plata sumei de 500 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare în favoarea statului.

În baza art. 396 alin. (6) Cod procedură penală rap. la art. 16 alin. (1) lit. f) Cod procedură penală, art. 154 alin. (1) lit. e) Cod penal și art. 5 Cod penal, cu referire la art. 155 alin. (1) Cod penal interpretat prin Deciziile Curții Constituționale nr. 297/2018 și nr. 358/2022, **încetează procesul penal pornit împotriva inculpatului UID** pentru comiterea infracțiunii de amenințare, prevăzută de art. 206 alin. (1) Cod penal cu aplicarea art. 44 alin. (1) Cod penal, **ca urmare a intervenției prescripției răspunderii penale.**

În baza art. 396 alin. (5) Cod procedură penală rap. la art. 16 alin. (1) lit. b) teza I Cod penal, **achită pe inculpatul UID** de sub acuzația comiterii infracțiunii de violarea sediului profesional, prevăzută de art. 225 alin. (1) Cod penal cu aplicarea art. 44 alin. (1) Cod penal, **față de lipsa tipicității obiective a faptei.**

În baza art. 396 alin. (6) Cod procedură penală rap. la art. 16 alin. (1) lit. j) Cod procedură penală, **încetează procesul penal pornit împotriva inculpatului UID** pentru comiterea infracțiunii de tulburarea ordinii și liniștii publice, prevăzută de art. 371 Cod penal cu aplicarea art. 44 alin. (1) Cod penal, **față de incidența autorității de lucru judecat a hotărârii definitive de sancționare contravențională anterioară a inculpatului pentru aceeași faptă.**

În baza art. 25 alin. (5) Cod procedură penală, **lasă nesoluționată acțiunea civilă** exercitată de partea civilă **APP** împotriva inculpatului **UID**, pentru prejudiciul pretins în temeiul faptelor de violare a sediului profesional și tulburarea ordinii și liniștii publice, care au făcut obiectul acuzației.

Respinge ca nefondată **acțiunea civilă** exercitată de partea civilă **APP** împotriva inculpatului **UID**, pentru prejudiciul pretins în temeiul faptei de amenințare care a făcut obiectul acuzației.

În baza art. 275 alin. (3) Cod procedură penală, cheltuielile judiciare avansate în fond și în apelul inculpatului rămân în sarcina statului.

DEFINITIVĂ.

Pronunțată azi, 22 iunie 2022, prin punerea soluției la dispoziția inculpatului apelant, a părții civile intimat, a persoanei vătămate intimat și a procurorului prin intermediul grefei instanței.

PREȘEDINTE,
Mihail Udroi

JUDECĂTOR,
DDV

JUDECĂTOR,
ODB

GREFIER,
MC

Redactat decizie – M. Udroi/22.06.2022